

EFEKTIVITA VYUČOVACEJ METÓDY JOLLY PHONICS V PRIMÁRNOM VZDELÁVANÍ

Záverečná správa z experimentálneho overovania

Bratislava

2021

OBSAH

Úvod	3
1. Predmet a ciele experimentálneho overovania, hypotézy experimentálneho overovania.....	3
2. Výskumný súbor	3
3. Charakteristika vyučovacej metódy Jolly Phonics.....	4
4. Podporné aktivity určené učiteľom anglického jazyka v experimentálnych triedach	11
5. Finančné, materiálne a personálne zabezpečenie experimentálneho overovania	14
6. Výskumná orientácia a výskumné nástroje zo záverečného zberu výskumných dát.....	15
7. Vyhodnotenie výskumných dát zo záverečného roku experimentálneho overovania	17
7.1. Vyhodnotenie záverečných dotazníkov určených pre učiteľov v experimentálnych triedach.....	17
7.2. Vyhodnotenie záverečného testovania žiakov štvrtého ročníka v experimentálnych aj kontrolných triedach	31
8. Závery a odporúčania	58
Bibliografické referencie	61
Prílohy.....	62

Úvod

Projekt experimentálneho overovania *Efektivita vyučovacej metódy Jolly Phonics v primárnom vzdelávaní* schválilo MŠ VVaŠ SR v roku 2017 pod číslom 2017-5878/21469:2-10B0. Experimentálne overovanie vyučovacej metódy Jolly Phonics v primárnom vzdelávaní sa uskutočnilo v školských rokoch 2017/2018 až 2020/2021.

Žiadateľom o experimentálne overovanie bola spoločnosť Education Initiative, s.r.o. so sídlom Kukučínova 4, Pezinok reprezentovaná konateľkou Mgr. Vierou Macháľkovou.

Realizátorom experimentálneho overovania boli základné školy zapojené do experimentálneho overovania, ktorých bolo 46, ich zoznam uvádzame v prílohe č. 1.

Garantom experimentálneho overovania bol Štátny pedagogický ústav v Bratislave.

1. PREDMET A CIELE EXPERIMENTÁLNEHO OVEROVANIA, HYPOTÉZY EXPERIMENTÁLNEHO OVEROVANIA

Predmetom experimentálneho overovania bola efektivita vyučovacej metódy Jolly Phonics v primárnom vzdelávaní vo vybraných školách na území Slovenskej republiky.

Cieľom experimentálneho overovania bolo overiť úspešnosť metódy Jolly Phonics a jej vplyv na zvýšenie vzdelávacích výsledkov žiakov v anglickom jazyku v primárnom vzdelávaní vo všetkých komunikačných jazykových činnostiach – v čítaní s porozumením, počúvaní s porozumením, ústnom a písomnom prejave.

Výskumné hypotézy:

VH1: Žiaci experimentálnych tried budú v porovnaní so žiakmi z kontrolnej skupiny dosahovať lepšie výsledky v *počúvaní s porozumením*.

VH2: Žiaci experimentálnych tried budú v porovnaní so žiakmi z kontrolnej skupiny dosahovať lepšie výsledky v *čítaní s porozumením*.

VH3: Žiaci experimentálnych tried budú v porovnaní so žiakmi z kontrolnej skupiny dosahovať lepšie výsledky v *písomnom prejave*.

VH4: Žiaci experimentálnych tried budú v porovnaní so žiakmi z kontrolnej skupiny dosahovať lepšie výsledky v *ústnom prejave*.

2. VÝSKUMNÝ SÚBOR

Experimentálne overovanie prebiehalo počas celého trvania primárneho vzdelávania tak, že sa ročníky sledovali postupne od 1. po ukončený 4. ročník ZŠ. Nešlo o súbežné sledovanie vo všetkých ročníkoch primárneho vzdelávania v rovnakom čase, ale o sledovanie tej istej výskumnej vzorky od 1. do 4. ročníka postupne v priebehu času.

Experimentálnu skupinu tvorili žiaci 1. ročníkov a postupne boli sledovaní až do 4. ročníka základnej školy. Kontrolnú skupinu tvorili žiaci, ktorí sa učili inými metódami akou je Jolly Phonics a ktorí boli postupne sledovaní od 1. do 4. ročníka základnej školy. Mali rovnakú časovú dotáciu vyučovacieho predmetu anglický jazyk ako experimentálna skupina, a to 2 hodiny týždenne v 1. a 2. ročníku a 3 hodiny týždenne v 3. a 4. ročníku.

Počty testovaných žiakov v experimentálnych a kontrolných skupinách zaradených do experimentálneho overovania na konci každého školského roka boli:

- v školskom roku 2017/2018 - 907 žiakov experimentálnej skupiny a 142 žiakov kontrolnej skupiny,
- v školskom roku 2018/2019 - 923 žiakov experimentálnej skupiny a 208 žiakov kontrolnej skupiny,
- v školskom roku 2019/2020 – sa testovanie neuskutočnilo z dôvodu pandemických opatrení,
- v školskom roku 2020/2021 – 797 žiakov experimentálnej skupiny a 178 žiakov kontrolnej skupiny v prípade písomnej časti testovania a 840 žiakov experimentálnej skupiny a 177 žiakov kontrolnej skupiny v prípade ústnej časti testovania.

3. CHARAKTERISTIKA VYUČOVACEJ METÓDY JOLLY PHONICS

Jolly Phonics je syntetická, fonetická metóda na vyučovanie čítania a písania, ktorú v Anglicku vytvorila v roku 1989 učiteľka Sue Lloyd. Základom výučby je prepojenie medzi písmenami a ich zvukmi, žiaci sa prostredníctvom týchto prepojení učia čítať a písať.

Syntetické metódy sa zameriavajú na rozvoj procesov vyučovania a učenia sa zdola. Tieto metódy začínajú vyučovaním jednoduchých lekcií, ako sú fonémy a grafémy, a postupne sa zameriavajú na zložitejšie lekcie, akými sú slová, vety a texty. Vyučovanie je sekvenované: začína sa rozpoznaním grafických jednotiek a precvičením vyslovovania písmen a skupín písmen. Spojením týchto jednotiek sa vytvorí spojenia a vytvorí sa vyššie jednotky, kým sa nevytvoria slová a texty. Kľúčovými spôsobilosťami tejto metódy je správna výslovnosť, rýchle rozpoznanie grafémy a dobré ovládanie súladu medzi grafémou a fonémou (spôsobilosti zdola nahor), pričom porozumenie je ponechané na neskoršie fázy.

Jolly Phonics vznikla na podnet stále sa rozširujúcich špeciálnych potrieb detí, ktoré sa nedokázali naučiť anglický jazyk dovedy používanými metódami. Sue Lloyd aplikovala Jolly Phonics v zmiešaných multikultúrnych triedach, kde sa súbežne spolu učili britské deti spolu s deťmi rôznych národností a rôznymi úrovňami angličtiny. Ide o multisenzorickú metódu, ktorá je založená na výučbe vzťahu medzi písmenami a zvukmi v angličtine. Jolly Phonics spočíva v učení sa 42 zvukov angličtiny vychádzajúcich z písmen abecedy. Zvuky sú usporiadané do siedmich skupín, počínajúc tými, ktoré umožňujú vytvoriť vyšší počet slov. Každá z týchto siedmich skupín pozostáva zo šiestich zvukov. Niektoré zvuky sú tvorené dvoma

písmenami, čo sa nazýva diagraf. Každý zvuk je spojený s gestom a piesňou, ktoré sú definované v didaktických prostriedkoch navrhnutých pre túto metódu. Zvuky sú tiež spojené s najbežnejším pravopisom. Tak sa naučia aj grafémy.

Jolly Phonics sa zameriava na rozvoj piatich základných spôsobilostí pri čítaní a písaní:

1. Learning the Letter Sounds - Naučiť sa zvuky písmen – vytvorenie vzťahu medzi grafémou - fonémou
2. Learning Letter Formation - Učenie sa tvarov písmen
3. Blending – spájanie zvuku písmen do slova (čítanie)
4. Identifying the Sounds in Words - Identifikácia zvukov v slovách – Fonematické uvedomovanie
5. Tricky Words – nepravidelné slová

Základný proces čítania pri používaní Jolly Phonics spočíva v syntetizácii zvukov v slovách. Žiak musí rozpoznať každý zvuk slova jednotlivo a ukázať správne osvojenie a výslovnosť naučených zvukov.

Tricky words sú slová s nepravidelným pravopisom, ktoré nedodržiavajú fonetické pravidlá, ktoré učí Jolly Phonics, a preto ich nemožno čítať syntetizovaním jeho zvukov. Medzi tieto „záľudné“ slová patrí napríklad *I, my, me, she, he, we* atď. Dôvodom, prečo sa tieto slová uvádzajú od začiatku učenia, je ich frekvencia v písaných textoch.

Jolly Phonics rozvíja širokú škálu mikrozručností pre výučbu gramotností. Hlavnými precvičovanými mikrozručnosťami sú korešpondencie graféma-fonéma. Cvičí sa to tak, že sa žiaci učia zvuky písmen opakovaním a spojením s gestom. Ďalšou dôležitou mikrozručnosťou v Jolly Phonics je fonematické uvedomenie, čo je schopnosť počuť, identifikovať a manipulovať s jednotlivými zvukmi/fonémami v hovorených slovách. Táto mikrozručnosť zahŕňa precvičovanie identifikácie zvukov v slovách prostredníctvom rôznych cvičení. S týmito mikrozručnosťami budú žiaci schopní precvičovať čítanie, ktoré spočíva v kombinovaní zvukov na čítanie a je precvičované pomocou dekodovateľných textov. Ručné písanie je tiež jednou z mikrozručností vyučovaných metódou Jolly Phonics a zvyčajne sa precvičuje prostredníctvom pracovných listov.

Ako už bolo spomenuté, Jolly Phonics sa zameriava na fonematické povedomie, čo znamená, že žiaci sa učia správne hláskovať a vyslovovať jazyk. Naučiť sa zvuky namiesto písmen pri učení angličtiny znamená, že žiaci nie sú ovplyvnení pravopisom slov pri ich vyslovení.

Celkový jazykový prístup na hodinách Jolly Phonics

Pri výučbe jazyka je porozumenie veľmi dôležitým aspektom, ktorý musí byť prítomný v triede.

Spoločnosť Education Initiative od začiatku viedla učiteľov anglického jazyka, aby rozprávali v triede len po anglicky. Pripravili si prostredie triedy, štruktúru hodiny, pravidlá na hodine tak, aby nemuseli vstupovať do hodín prostredníctvom slovenského jazyka. V druhom roku experimentálneho overovania bolo okrem komunikácie v anglickom jazyku, zaradené

kreatívne písanie pomocou opisu obrázkov. V treťom a štvrtom ročníku bola zaradená aj tvorba projektov.

Pri bežnej komunikácii a predstavení slovnej zásoby bola používaná celá metóda slova. Táto metóda spočíva v tom, že žiaci sa učili rozpoznávať slová ako celé jednotky. Učenie bolo založené na princípe vizuálneho rozpoznávania celých slov. Žiak sa neučil ani mená písmen, ani pomer písmen a zvukov; ukazovali sa mu celé slová. Učitelia učili žiakov rozpoznávať slová ako celok bez toho, aby ich rozdeľovali na písmená a slabiky. Potom, čo sa žiaci týmto spôsobom naučili 50-100 slov, dostali texty, v ktorých sa tieto slová často nachádzali. Na hodinách Jolly Phonics bola používaná metóda celého slova formou predstavenia slovnej zásoby počúvaním s podporou vizuálu slovnej zásoby. V prípade metódy celého slova sú všetky zložky jazyka - fonémy, morfológia, sémantika, syntax, pragmatika, vždy súčasne prítomné a vzájomne sa ovplyvňujú. Metóda učenia celého slova sa zakladá na tom, že jazyk – ústny aj písomný prejav – sa učí náhodne v prirodzenom procese, pretože sme ním obklopení. Žiaci si môžu osvojiť jazyk kdekoľvek a v akejkolvek situácii. Kľúčovým predpokladom tohto prístupu je, že model osvojovania si prostredníctvom reálneho používania je tiež modelom pre prístup k učeniu čítania a písania a učeniu sa všeobecne.

Jazyk sa považuje za nástroj na vytváranie významov a vykonávanie úloh, používanie jazyka sa vždy vyskytuje v situácii, v konkrétnom kontexte. Nemôžeme oddeliť jazyk od kontextu, v ktorom sa používa. Preto sa veľa vecí o jazyku dá odvodiť z kontextu.

Čítanie nebolo obmedzené na konkrétny čas v triede. Cieľom bolo integrovať čitateľskú gramotnosť do každej témy. Žiaci si mohli vybrať vlastné knihy na čítanie a potom boli povzbudzovaní k tomu, aby sa o to, čo čítali, podelili tak, že to vysvetlili svojim spolužiakom pomocou hry s bábkami, kolážami, dramatizáciami, a pod.

Fázy využívania metódy Jolly Phonics v jednotlivých ročníkoch

Prvý ročník ZŠ

Jolly Phonics program v 1. ročníku (počas 2 vyučovacích hodín týždenne) sa sústredil na predstavenie a precvičovanie 5 základných zručností, ktoré boli obsahom každej vyučovacej hodiny:

1. Learning the Letter Sounds

Všetky slová sa skladajú zo zvukov. V anglickom jazyku sa najčastejšie používa 42 zvukov, ale len 26 písmen reprezentujúcich tieto zvuky. To znamená, že niekedy 2 písmená, ktoré nazývame „digraphs“, vytvoria jeden nový zvuk, ako napríklad /sh/, /ai/, /ee/, /ou/, /ng/. Pre lepšie rozpoznanie niektorých digraphs predstavujeme zvuky v iných veľkostiach, napríklad: oo (krátke /oo/ v slove book) – oo (dlhé /oo/ v slove moon), th (znelé /th/ v slove this) – th (neznelé /th/ v slove thin). Pre správnu výslovnosť, čítanie a písanie, si žiaci potrebujú osvojiť plynulé rozoznávanie týchto zvukov.

Žiakom sa predstavuje jeden zvuk každú vyučovaciu hodinu, a to prostredníctvom príbehu. Príbeh ponúka množstvo slovnej zásoby, kde konkrétny zvuk deti rozoznávajú. Vizuálny

materiál pomáha porozumeniu. Na lepšie uchopenie tohto zvuku, žiaci používajú určitý znak (gesto), ktoré vychádza z príbehu. Žiaci si opakujú zvuky prostredníctvom vizuálnych pomôcok – plagátov, veľkých kníh, kariet a pracovných zošitov každú hodinu.

2. *Learning Letter Formation*

Pri tejto zručnosti sa žiaci v prvom rade učia priradiť zvuk k symbolu (písmu), ktorý ho reprezentuje. Učiteľ pritom ponúka rôzne spôsoby: písanie rukou vo vzduchu, opisovanie zvuku prstom vo veľkej knihe, písanie štetcom na tabuľu. V prípade, že je dieťa pripravené na správny úchop ceruzky/pera, opisuje dané symboly zvukov v pracovnom zošite. Počas prvého roku sa žiakom predstavujú len malé písmená v tlačenej forme.

3. *Reading (Blending)*

Aby žiak vedel správne vysloviť, prečítať dané slovo, musí vedieť, čo dané slovo znamená. Učiteľia so žiakmi sa pozerali na písmená v slove, rozoznávali a nahlas hovorili zvuky, ktoré v slove boli. Následne ich spájali. Jolly Phonics je syntetický fonetický program a s touto zručnosťou spájania jednotlivých zvukov do slov žiaci dokážu prečítať s istotou aj neznáme slová a potom ich uvažujúca myseľ automaticky vyhľadáva porozumenie. Učiteľ predstavuje túto techniku na 15-20 slovách za hodinu, čím sa tvorí nová slovná zásoba. Učiteľ na to používa karty, vytvorené kartičky slovnej zásoby, slová napísané na tabuli.

4. *Identifying the Sounds in Words*

Počúvanie zvukov v slove je jedna z najzákladnejších zručností pre správny pravopis. Žiaci najskôr počúvali jednotlivé zvuky v slove a priradzovali k nim symbol (písmeno), potom počúvali a snažili sa identifikovať všetky zvuky v slove. Identifikovanie zvukov v slove je tiež známe ako fonetické uvedomovanie. Žiaci využívali pracovný zošit, skladali slová z kariet a písali diktované slová. Všetky vyššie uvedené štyri zručnosti si žiaci precvičovali každú hodinu na zvukoch, ktoré sa im predstavovali postupne. S každým zvukom sa tieto zručnosti zdokonaľovali, predstavovala sa nová slovná zásoba a učiteľ mal možnosť pozorovať, v ktorej zručnosti potrebovali žiaci podporiť.

5. *Tricky Words*

Tricky words sú nepravidelné slová, pri ktorých sa nedá celkovo uplatniť fonetická znalosť ako napríklad *he, she, I, your, one, said*. Učiteľ preto predstavoval slová a žiaci sa ich učili vysloviť ako celé slovo a zároveň napísať. V prvom roku sa predstavilo len 11 tricky words.

Kľúčovým cieľom Jolly Phonics v prvom roku bolo naučiť žiakov rozpoznať všetky zvuky, ukázať im ako sa tieto zvuky spájajú so symbolom (písmom) a porozumieť tomu, ako sa abecedný kód používa pri čítaní a písaní. Program Jolly Phonics v prvom roku žiaci ukončovali čítaním 18 kníh Jolly Phonics Readers Red level 1, ktoré vedeli samostatne prečítať. Knižky boli žánrovo rozdelené na rozprávkové príbehy, fiction, non-fiction. Časová dotácia v prvom ročníku bola 66 hodín, 2 hodiny týždenne.

Materiálne vybavenie učiteľov a žiakov v experimentálnych triedach v prvom ročníku

Na začiatku školského roka 2017/2018 dostali školy didaktické prostriedky potrebné pre Jolly Phonics Basic. Išlo o sadu, ktorá obsahovala:

- Finger Phonics Big Books 1-7,
- Jolly Phonics Word Book,
- Jolly Phonics Cards,
- Tricky Word Wall Flowers (vizuálna pomôcka pre nepravidelné slová),
- Jolly Phonics Wall Frieze,
- Jolly Songs,
- Jolly Phonics Read & See Books,
- červené čítanky Jolly Readers Level 1 (séria 18 kníh 1. úrovne na čítanie pre deti) a metodickú príručku Teacher's Book Colour pre učiteľov.
- Zároveň dostal každý žiak v experimentálnej triede pracovný zošit Pupil Book 1 Colour.

Druhý ročník ZŠ

Po tom, ako sa žiaci naučili správne rozpoznať, vysloviť, prečítať a napísať jeden spôsob fonetických slov, v druhom ročníku pokračovali s dlhými slovami a vetami a alternatívami, napríklad /y/ vyslovujúce sa „ee“ v slove *holly*, /ck/ v slove *back*, double letters v slovách *rabbit*, *kitten*, „hop-over e“ v slovách *cake*, *eve*, *kite*, *rope*, *mule*, /ay/ v slove *day*, /oi/ v slove *boy*, atď. Tieto alternatívy sa predstavili podobným spôsobom ako všetky zvuky v 1. ročníku, podporené príbehom alebo pravidlom používaným v anglickom jazyku.

Písomný prejav si žiaci precvičovali prepisovaním malých a veľkých tlačených písmen a formou slovných diktátov priamo v pracovnom zošite Jolly Phonics Pupil Book 2. S tým bola spojená i abeceda a vyhláskovanie slov. Pracovný zošit ponúkal množstvo aktivít na podporu novej slovnéj zásoby prepojenej s čítaním.

Počas školského roka učitelia venovali jednu hodinu za dva týždne konverzačnej téme, ktorá podporovala komunikáciu v anglickom jazyku s učiteľom alebo so spolužiakom v dvojici. Samostatné písanie viet si žiaci nacvičovali podľa modelu viet učiteľa. Opisovali obrázkov a vety písali do pracovného zošita.

Slovná zásoba sa rozširovala náročnejším čítaním kníh Jolly Readers Yellow Books, ktoré boli opäť žánrovo delené na rozprávkové príbehy, fiction a non-fiction. Knižky obsahovali náročnejšie dlhé slová, opisy, vety, priamu reč a rovnako predstavené alternatívy v 2. ročníku.

Počas celého druhého ročníka bolo cieľom zlepšovať všetky komunikačné jazykové činnosti a stratégie žiakov v anglickom jazyku – v čítaní s porozumením, počúvaní s porozumením, ústnom aj písomnom prejave. Časová dotácia v druhom ročníku bola 66 hodín, 2 hodiny týždenne.

Materiálne vybavenie učiteľov a žiakov v experimentálnych triedach v druhom ročníku

Počas školského roka 2018/2019 používali experimentálne školy didaktické prostriedky z prvého roka a zároveň im bol poskytnutý nový materiál, a to:

- žlté čítanky Jolly Readers Level 2 (séria 18 kníh 2. úrovne na čítanie pre deti),
- pracovné zošity Jolly Phonics Pupil Book 2 pre každého žiaka,
- plagáty Jolly Phonics Alphabet and Alternative Posters do triedy.

Tretí ročník ZŠ

V treťom ročníku, obsah vyučovania pokračoval na stavbe získaných spôsobilostí, najmä čítania a písania z prvého a druhého ročníka a rozvíjania ústneho prejavu so slovnou zásobou.

Žiaci pracovali s pracovným zošitom Jolly Phonics Pupil Book 3, kde si precvičovali lepšie porozumenie alternatív základných zvukov písmen a zoznámili sa so zostávajúcimi “tricky words” (nepravidelnými slovami). Na základe skúseností z druhého ročníka z opisu obrázka, žiaci pokračovali v písaní podľa danej témy, pod názvom kreatívne písanie. Zoznámili sa s novou slovnou zásobou formou aktivít a cvičení, pri ktorých im pomáhali skúsenosti s čítaním a písaním a žiaci tak mohli tieto aktivity robiť samostatne.

Medzi “tricky words” nepravidelné slová predstavené v treťom ročníku patrili *any, many, more, before, other, were, because, want, saw, put, could, should, would, right, two, four, goes, does, made, their, once, upon, always, also, of, eight, love, cover, after, every, mother, father*.

Žiakom bola predstavená možnosť písať s oveľa väčšou slobodou. V treťom ročníku im už neboli poskytnuté vzory viet na prepis alebo obrázok. Namiesto toho mali v pracovnom zošite priestor na písanie a ilustráciu svojej písomnej práce. Výstup písania na témy základných tematických okruhov bol vo forme skupinových projektov a výtvarných prác. Preberané základné tematické okruhy: *My Summer Holiday, This is me, My Family, My House, Food, My best dinner, Animal, The Animal I like the best, My Best Day, Sport, My Game, Culture & Art, My Best Story, Daily Routine, Inký's Day Out, Friendship, In the Old Tree Lived..., Holiday, My Dream Holiday*. Slovnú zásobu a plynulé čítanie si žiaci precvičovali čítaním 18 kníh Jolly Readers Yellow Books a postupne začali čítať vyššiu úroveň 18 kníh Jolly Readers Green Books, s ktorými pokračovali vo štvrtom ročníku.

V tematickom výchovno-vzdelávacom pláne pre tretí ročník bolo z dôvodu precvičovania a opakovania slovnej zásoby, s ktorou sa žiaci stretli, zahrnuté ústne predstavenie slovných druhov (*Nouns - Proper Nouns, Common Nouns, Article, Adjective, Verb, Adverbs*), ktoré boli odlišené farebne, symbolom a posunkom s akým im boli predstavené zvuky písmen v Jolly Phonics. Žiaci hravým spôsobom kategorizovali slovnú zásobu podľa slovných druhov. Daný slovný druh bol farebne odlišený čiernou farbou, symbolom trojuholníka a posunkom

položenia dlane na čelo. Slovné druhy sa žiakom ďalej predstavovali vo štvrtom ročníku podľa nadväzujúcej metodiky Jolly Grammar.

Materiálne vybavenie učiteľov a žiakov v experimentálnych triedach v treťom ročníku

V treťom roku experimentálneho overovania, v školskom roku 2019/2020 učitelia naďalej využívali materiál poskytnutý pre 1. a 2. ročník. Učitelia sa tiež opierali o príručku pre učiteľov Jolly Phonics Teacher's Book.

Nový materiál poskytnutý pre žiakov bol:

- pracovné zošity Jolly Phonics Pupil Book 3,
- do každej experimentálnej triedy boli poskytnuté zelené čítanky Jolly Readers Green Books (séria 18 kníh 3. úrovne). Tieto knihy poskytli autori aj vo forme online verzie, ktorú mohli učitelia využívať pri dištančnom vzdelávaní.

Štvrtý ročník ZŠ

Počas prvých troch školských rokov experimentálneho overovania bol predstavený program Jolly Phonics, ktorý v štvrtom školskom roku pokračoval Jolly Phonics gramatickým programom.

Grammar 1 predstavuje ďalšiu fázou programu Jolly Phonics. Obsahuje základy gramatiky, systematicky sa v ňom vyučuje pravopis, zlepšuje sa slovná zásoba žiakov a komunikačné jazykové činnosti žiakov. Žiaci využívali pracovné zošity Jolly Phonics Pupil Book 3.

Najvýraznejšie zlepšenia vyplývajúce z používania pracovného zošita pre žiaka Grammar 1 Pupil Book s príručkou pre učiteľa Grammar 1 Teacher's Book bolo v písaní žiakov. Po absolvovaní programu Grammar 1 žiaci presnejšie hláskovali a lepšie používali interpunkciu, využívali širšiu slovnú zásobu a jasnejšie chápali, ako jazyk funguje.

Počas troch rokov sa žiaci učili v pracovných zošitoch Jolly Phonics Pupil 1 – 3 písať samostatne, počúvaním zvukov v slovách a výberom písmen, ktoré tieto zvuky reprezentujú. Táto spôsobilosť umožnila žiakom písať vlastné úryvky, poznámky a príbehy. Na týchto základoch sa stávalo vo štvrtom ročníku.

Cieľom vyučovania Grammar 1 bolo poskytnúť základné pochopenie skutočnosti, že hovoríme a píšeme vo vetách a že slová, ktoré používame, patria do kategórií. Tieto kategórie sú známe ako slovné druhy. Slovné druhy predstavené v Grammar 1 Pupil Book boli podstatné mená, zámená, slovesá, prídavné mená a príslovky. Žiaci sa tiež učili, ako používať slovesá na označenie toho, čo sa dialo v minulosti, prítomnosti alebo budúcnosti. Rovnako ako pri Jolly Phonics zvukoch, učitelia pomáhali žiakom kategorizovať slovné druhy aj pomocou priradeného gesta a zároveň farebného odlíšenia slovného druhu. Napríklad, podstatné mená boli čierne, slovesá červené, prídavné mená modré, príslovky oranžové a zámená ružové. Žiaci tak tvorili farebné vety a farebné odlíšenie im pomáhalo pozorovať postavenie slovných druhov vo vete.

Materiálne vybavenie učiteľov a žiakov v experimentálnych triedach v treťom ročníku

Na začiatku školského roka 2020/2021 dostali žiaci z experimentálnych tried pracovné zošity Jolly Grammar Pupil Book 1. Učiteľom bola poskytnutá metodická príručka Jolly Grammar Teacher's Book 1 a do každej experimentálnej triedy kniha Grammar Big Book 1 na prezentáciu gramatických javov.

4. PODPORNÉ AKTIVITY URČENÉ UČITEĽOM ANGLICKÉHO JAZYKA V EXPERIMENTÁLNYCH TRIEDACH

Učitelia v experimentálnych triedach dostávali počas celého obdobia experimentálneho overovania veľmi intenzívnu podporu a školenia k využívaniu metódy Jolly Phonics. Všetky školenia učiteľov počas celého trvania experimentálneho overovania viedla pani Viera Macháľková, certifikovaná trénerka Jolly Phonics na Slovensku. V záverečnom roku experimentálneho overovania na niektorých školeniach participovali aj certifikované trénerky Jolly Phonics zo zahraničia.

Experimentálnym triedam boli počas celého obdobia trvania experimentálneho overovania poskytované tematické výchovno-vzdelávacie plány s presne vymedzenou témou a popisom jednotlivých aktivít.

V tejto podkapitole uvádzame prehľad a zameranie všetkých Jolly Phonics konferencií a školení, na ktorých sa mohli zúčastniť experimentálni učitelia.

Prvá medzinárodná Jolly Phonics Konferencia, hotel Klar, Liptovský Mikuláš (27. apríl 2017)

Hlavným hosťom konferencie bol zakladateľ metódy Jolly Learning UK Christopher Jolly, Jolly Phonics školiteľka z Rumunska Silvana Serbanescu a Jolly Phonics školiteľka Silvia Glowacka z Poľska. Konferencie sa zúčastnili riaditelia a učitelia škôl zapojených do experimentálneho overovania metódy Jolly Phonics. Súčasťou konferencie boli tri bloky workshopov, ktoré prebiehali súbežne po 50 minútových cykloch na témy: „Ideálne prostredie v triede verzus realita, Celá hodina v angličtine – ako na to?, Úvod do Jolly Music, Ako všetko odučiť za 45 minútovú hodinu a ešte nezabudnúť aj na 5 zručností, Ako si vytvoriť pozitívny vzťah k čítaniu v anglickom jazyku, Hry a aktivity pre Jolly Phonics Basic.“

Jolly Phonics školenie I. (august 2017)

Prvú časť celodenného školenia absolvovali učitelia zapojených škôl, na ktorom sa oboznámili s filozofiou a metodikou Jolly Phonics a princípom jej aplikovania v triede, prácu s pomôckami, prípravou prostredia a koordináciou žiakov v triede.

Školenia prebiehali: 23.8.2017 na ZŠ Fándlyho v Pezinku, 24.8.2017 na ZŠ s MŠ Okoličianska v Liptovskom Mikuláši a 28.8.2017 na ZŠ Tajovského v Poprade.

Jolly Phonics Workshop I (november 2017)

Cieľom workshopu bola podpora učiteľov v učení, diskusia k metodike a zdieľanie skúseností

jednotlivých škôl zapojených do experimentálneho overovania. Reflexia a hľadanie riešení týkajúcich sa aplikovania metódy v danej triede, prípravy prostredia, či pomoci určitým žiakom.

Workshopy prebiehali: 8.11.2017 na ZŠ Dubová v Bratislave, 14.11.2017 na ZŠ s MŠ Okoličianska v Liptovskom Mikuláši, 16.11.2017 na ZŠ M. Nešpora v Prešove.

Jolly Phonics školenie II (január 2018)

Počas celodenného školenia boli učiteľom predstavené názorné ukážky naplňania tém pre druhý polrok školského roka.

Školenia prebiehali: 29.1.2018 na ZŠ Pankúchova v Bratislave, 30.1.2018 na ZŠ Martinská v Žiline a 31.1.2018 na ZŠ M. Nešpora v Prešove.

Medzinárodná Jolly Phonics konferencia v Liptovskom Mikuláši sa uskutočnila 19. apríla 2018.

Pod záštitou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR sa konal druhý ročník konferencie Jolly Phonics. Konferencia bola spojená s workshopom pre učiteľov, ktorí sú zapojení do experimentálneho overovania. Hlavným hosťom konferencie bola spoluautorka Jolly Phonics Sara Wernham, Jolly Phonics školiteľka Coral George zo Španielska a hosťami boli zástupcovia Štátneho pedagogického ústavu v Bratislave. Posolstvom konferencie bolo odovzdať účastníkom v rámci celého programu a jednotlivých workshopov odborné a praktické skúsenosti z vyučovania cudzích jazykov pomocou Jolly Phonics a Jolly Grammar pod vedením medzinárodných, ale aj slovenských lektorov, ktorí sa podelili o svoje skúsenosti s učením metód na Slovensku.

V roku 2018 som mala to šťastie, že som bola pozvaná na Slovensko. Navštívila som inšpiratívne centrum Jolly Phonics v Pezinku a zúčastnila som sa konferencie o Jolly Phonics, ktorú organizovala Viera Machalková, a prednášala na nej.

Jolly Phonics je založená na zvukoch a je zameraná na malé deti, znamená to, že prízvuk u týchto detí je zvyčajne lepší, pretože malé deti sú „naprogramované“ na osvojenie si jazyka a ich paleta ešte nie je nastavená, čo znamená, že sa môžu naučiť vydávať všetky zvuky angličtiny. Učením pravidiel jazyka sa dosiahne, že deti mu rozumejú a stávajú sa jeho „majstrami“ a nielen poznajú jednotlivé slová alebo stanovené frázy. Deti vyučované pomocou Jolly Phonics by mali vedieť čítať, písať a porozumieť angličtine.

Učitelia, ktorých som na Slovensku stretla, boli nadšení a mali záujem zlepšiť prospech detí, ktoré učili. Dobre porozumeli programu Jolly Phonics, konceptom, ktoré sú základom syntetickej fonetiky, a tomu, ako by sa dali použiť na výučbu angličtiny. Rozvíjali svoje vlastné učenie a zisťovali, ako by tento program mohol pomôcť im a deťom, ktoré učili. Bola som veľmi ohromená ich obetavosťou a výsledkami, ktoré dosiahli. Bola som tiež mimoriadne ohromená nadšením a obetavosťou Viery a jej tímu pri výučbe a rozvoji Jolly Phonics na Slovensku. Teším sa na výsledky tohto projektu (Sara Wernhamová, spoluautorka Jolly Phonics).

Jolly Phonics školenie III. (august 2018)

Náplňou celodenného školenia bolo predstavenie základných princípov metódy Jolly Phonics v druhom roku učenia, praktická príprava na učenie v triede, príprava prostredia a spôsob využitia materiálových pomôcok.

Školenia prebiehali: 27.8.2018 v Liptovskom Mikuláši, 28.8.2018 v Košiciach, 30.8.2018 v Pezinku.

Jolly Phonics Y2 Workshop 1 (marec-apríl 2019)

Počas workshopu mali učitelia možnosť zdieľať svoje skúsenosti a informácie týkajúce sa učenia metódou Jolly Phonics v 1. polroku šk. roka 2018/2019, reflektovať a získať rady a usmernenia.

Workshopy prebiehali: 29.3.2019 v Pezinku, 4.4.2019 v Liptovskom Mikuláši, 11.4.2019 v Prešove).

Jolly Phonics Y2 Workshop 2 (29.4.2019)

Na pôde Štátneho pedagogického ústavu v Bratislave sa konalo stretnutie všetkých učiteľov experimentálnych tried z celého Slovenska, počas ktorého boli prezentované výsledky prvého merania metódy Jolly Phonics a zároveň bola dohodnutá logistika merania v druhých ročníkoch.

Jolly Phonics Advanced Training I. (august – október 2019)

Cieľom celodenného školenia bolo pripraviť sa na nové učivo, konkrétne "alternatívy" od základných zvukov písmen/letter sounds predstavených v 1. ročníku a tých, ktoré neboli ešte predstavené v 2. ročníku, "tricky words" - nepravidelné slová, pri ktorých sa nedá celkovo uplatniť fonetická znalosť, projektová práca učiteľa s deťmi na hodinách na témy a slovnú zásobu zo základných tematických okruhov, aktivity s čítaním kníh Jolly Readers, predstavovanie slovných druhov na využitie a triedenie slovnej zásoby.

Školenia prebiehali: 28. 8. 2019 v Jolly HOMESCHOOL, Kukučínova 4, Pezinok, dňa 4. 10. 2019 v ZŠ Lesnícka, Prešov, a dňa 11. 10. 2019 v ZŠ Andreja Hlinku, Ružomberok Černová.

Jolly Phonics Advanced Workshop I. (december 2019)

Ďalšie stretnutie bolo venované zdieľaniu skúseností v 1. štvrtroku 2019/2020, slovným druhom a rozvíjaní slovnej zásoby, kreatívneho písania.

Školenia prebiehali: 12. 12. 2019 v ZŠ Černovských martýrov, Ružomberok - Černová, dňa 13. 12. 2019 v ZŠ Lesnícka, Prešov a dňa 17. 12. 2019 v ZŠ Dubová, Bratislava.

Balíček prvej pomoci (pripravená podpora pre učiteľov a rodičov)

Plánované stretnutie všetkých učiteľov a učiteliek na pôde Štátneho pedagogického ústavu dňa 31. 3. 2020 z dôvodu karantény súvisiacej so zamedzením šírenia ochorenia Covid-19 nemohlo byť realizované. Počas karantény bola učiteľom zasielaná podpora vo forme "Balíčka prvej pomoci" formou e-mailu. "Balíček prvej pomoci" obsahoval názorné videá a aktivity, ktoré mohli učitelia poskytnúť žiakom formou online vyučovania alebo rodičia doma s deťmi.

Jolly Grammar Training I (online ZOOM, 26. august 2020)

Predstavená metóda Jolly Grammar a práca s pracovným zošitom Grammar Pupil Book 1. Oboznámenie sa s plnením tematicko výchovno-vzdelávacieho plánu pre 4. ročník. Praktické cvičenia a diskusia.

Jolly Grammar Workshop I. (online ZOOM, 30. október 2020)

Na workshope sa zúčastnila aj zahraničná školiteľka Jolly Phonics pani Yvonne Dalorto (UK), ktorá predstavila praktické cvičenia na precvičovanie slovných druhov a spôsoby a tipy ako vyučovať formou online zdrojov.

Jolly Grammar Training II. (online ZOOM, 14.12.2020)

Prezentáciami prispeli aj známe medzinárodné školiteľky Yvonne Dalorto (UK), Hema Chandra a Neeti Nagarkar (India). Školenie poskytlo obohacujúce zručnosti a znalosti pre vzdelávanie prostredníctvom metódy Jolly Phonics formou dištančného vyučovania.

Jolly Grammar Workshop II. (online ZOOM, 29.3.2021)

Diskusia o prebiehajúcim vyučovaní v školskom roku 2020/2021, výzvy dištančného vyučovania, príprava na záverečné testovanie.

5. FINANČNÉ, MATERIÁLNE A PERSONÁLNE ZABEZPEČENIE EXPERIMENTÁLNEHO OVEROVANIA

Počas štyroch rokov experimentálneho overovania prispel najväčším finančným vkladom žiadateľ o experimentálne overovanie, spoločnosť Education Initiative, s.r.o.. Realizovala a financovala z vlastných zdrojov organizácie:

- Propagáciu projektu, rozposielanie ponúk pre školy na zapojenie sa do projektu.
- Výber základných škôl na základe stanovených kritérií bol realizovaný Štátnym pedagogickým ústavom.
- Výber maximálne dvoch učiteľov anglického jazyka z každej experimentálnej školy, ktorí sa zúčastňovali školení, workshopov a konferencií v metodike Jolly Phonics a učili postupne od prvých ročníkov až po štvrtý ročník.

Ďalej spoločnosť Education Initiative, s.r.o. zabezpečovala odborné vedenie a podporu učiteľov zaradených do experimentálneho overovania počas štyroch rokov:

- Školenia pre 2 učiteľov z každej experimentálnej školy dvakrát ročne realizované v troch vybraných mestách západného, stredného a východného Slovenska. Počas karantény súvisiacej so zamedzením šírenia ochorenia Covid-19 realizované formou online platformy Zoom. Zasielanie týždennej prípravy učiteľov na hodinu.
- Workshopy zamerané na zdieľanie skúseností a podporu pri vyučovaní angličtiny metódou Jolly Phonics v troch vybraných mestách západného, stredného

a východného Slovenska. Počas karantény súvisiacej so zamedzením šírenia ochorenia Covid-19 realizované formou online platformy Zoom.

- Pracovné stretnutie s učiteľmi zapojenými do experimentálneho overovania s cieľom zaškolenia v realizácii predbežných testov na konci každého školského roka.
- Kompletnú prípravu a realizáciu dvoch medzinárodných konferencií so zahraničnými lektormi Jolly Phonics Konferencia v Liptovskom Mikuláši.
- 8 workshopov Get Inspired! so zahraničnými školiteľmi Jolly Phonics, ktoré prebiehali každý štvrtok od 7. 1. – 25. 2. 2021 prostredníctvom Zoom. Tieto workshopy ponúkli inšpirácie ako obohatiť a vylepšiť Jolly Phonics prezenčnú aj online výučbu.
- „Balíček prvej pomoci“ pravidelne zasielaná online podpora aktivít, videí a inšpirácií počas karantény súvisiacej so zamedzením šírenia ochorenia Covid-19.
- Emailovú a telefonickú podporu učiteľov z každej experimentálnej školy.

Spoločnosť Education Initiative, s.r.o. distribuovala didaktické prostriedky z veľkoskladu z Veľkej Británie na Slovensko a následne na každú školu zaradenú do experimentálneho overovania. Hradila aj cestovné náklady domácich a zahraničných lektorov vynaložené na školenia a odbornú prípravu. A taktiež financovala propagáciu projektu formou tlače a distribúcie publikácie „Journal 2019“ a „Journal 2020“ do každej školy experimentálneho overovania, ale aj prostredníctvom webovej stránky a sociálnych sietí.

Základné školy zapojené do experimentálneho overovania zabezpečovali projekt personálne aj materiálne. Aplikovali metódu Jolly Phonics do praxe, podieľali sa na zbere dát a záverečnom testovaní žiakov.

Garant experimentálneho overovania pravidelne projekt monitoroval a priebežne vyhodnocoval. Garant zabezpečil vytvorenie výskumných nástrojov, ich použitie v školách, tlač a distribúciu záverečných testov, spracovanie výskumných údajov a koordinoval prípravu záverečnej správy z experimentálneho overovania.

6. VÝSKUMNÁ ORIENTÁCIA A VÝSKUMNÉ NÁSTROJE ZO ZÁVEREČNÉHO ZBERU VÝSKUMNÝCH DÁT

V poslednom roku experimentálneho overovania sme na záverečný zber výskumných dát použili dva výskumné nástroje, ktoré boli ladené kvantitatívne.

V tejto záverečnej správe prezentujeme vyhodnotenie dát získané v poslednom roku experimentálneho overovania. Vyhodnotenie čiastkových výskumných dát, získaných v každom predchádzajúcom roku experimentálneho overovania bolo už na MŠ VVaŠ SR zaslané v podobe priebežných správ z experimentálneho overovania.

V školskom roku 2020/2021 sme na zber výskumných dát použili dotazník pre učiteľov anglického jazyka v experimentálnych triedach a test z anglického jazyka pre žiakov štvrtého ročníka, ktorý bol určený pre experimentálne aj kontrolné triedy.

Dotazník pre učiteľov obsahoval 31 položiek, ktoré na úvod mapovali vekovú štruktúru experimentálnych učiteľov, ich kvalifikačné predpoklady a následne učitelia vyjadrovali svoj názor na rôzne aspekty využívania metódy Jolly Phonics v praxi. Dotazník obsahoval položky s výberom odpovede aj otvorené položky. Učitelia vyplňali dotazník elektronicky na základe žiadosti o vyplnenie dotazníka, ktorú im adresovala riaditeľka Štátneho pedagogického ústavu. Zber dát pomocou dotazníka sa uskutočnil v mesiacoch marec a apríl 2021.

Záverečné testovanie žiakov štvrtých ročníkov sa uskutočnilo v čase od 17. 5. do 20. 6. 2021. Testovanie pozostávalo z písomnej a ústnej časti. Podrobnejšiu špecifikáciu testu uvádzame v nasledujúcej kapitole. Ústna časť testovania prebiehala individuálne, písomná časť testu sa písala skupinovo. Všetky zúčastnené školy dostali od ŠPÚ podrobné pokyny k testovaniu, ako aj vytlačené testy a nahrávky k testom.

7. VYHODNOTENIE VÝSKUMNÝCH DÁT ZO ZÁVEREČNÉHO ROKU EXPERIMENTÁLNEHO OVEROVANIA

7.1. Vyhodnotenie záverečných dotazníkov určených pre učiteľov v experimentálnych triedach

Respondenti

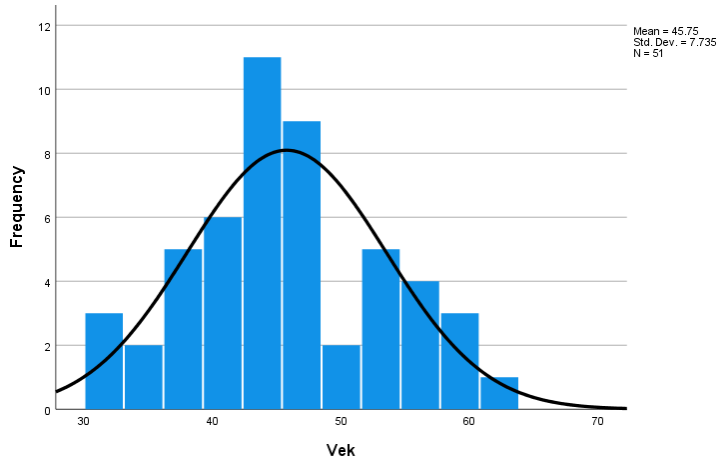
Dotazník pre učiteľky a učiteľov anglického jazyka v experimentálnych triedach vyplnilo elektronicky 50 učiteľiek a 1 učiteľ z 38 základných škôl s vyučovacím jazykom slovenským. Najväčšie zastúpenie bolo v Žilinskom kraji (29 %), najmenšie v Nitrianskom, z ktorého sa nezúčastnila žiadna škola.

Tabuľka 1: Počty respondentov podľa krajov

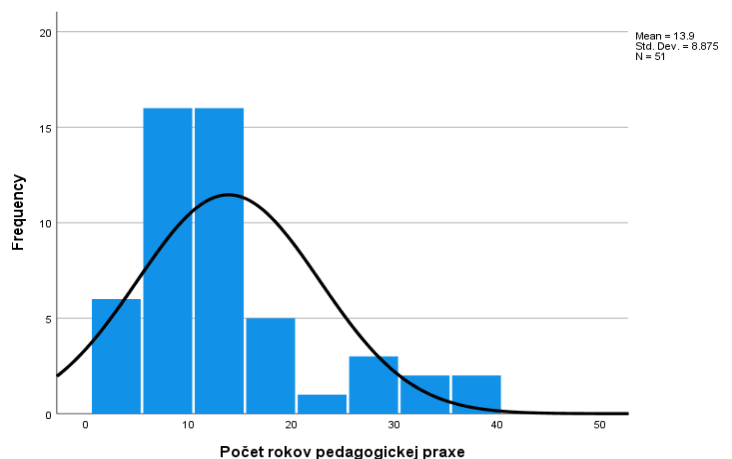
	Počet	%
BA	11	21,6
TT	1	2,0
TN	5	9,8
ZA	15	29,4
BB	7	13,7
PO	10	19,6
KE	2	3,9
Total	51	100,0

Vekový priemer zúčastnených bol 46 rokov. Priemerná dĺžka pedagogickej praxe vo vyučovaní anglického jazyka bola 14 rokov.

Graf 1: Vekové rozloženie respondentov praxe

Graf 2: Počet rokov pedagogickej praxe

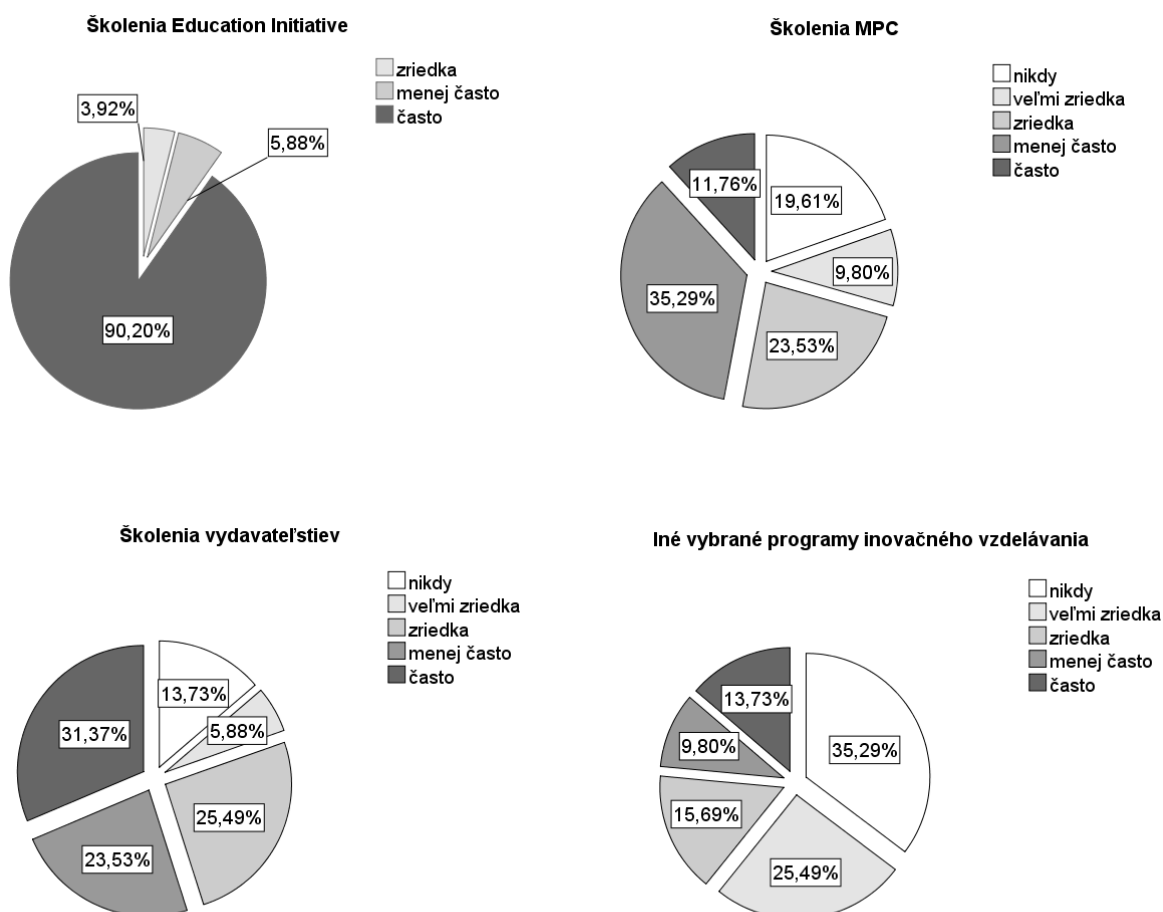

Kvalifikačné predpoklady respondentov

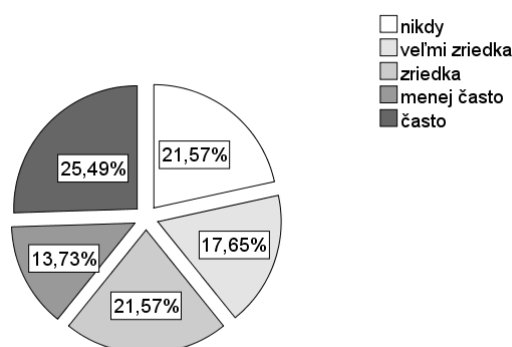
Kvalifikačné predpoklady na vyučovanie anglického jazyka na 1. stupni ZŠ nespĺňali štyri respondentky. Väčšina respondentiek a respondent (49 %) má ukončené vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v študijnom odbore učiteľstvo pre 1. stupeň ZŠ a rozširujúce kvalifikačné štúdium cudzieho jazyka pre 1. stupeň ZŠ. Ostatné respondentky majú ukončené vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa a štátnu jazykovú skúšku v jazykovej škole (24 %), vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa (vyučovanie akademických predmetov – aprobácia cudzí jazyk) pre výučbu cudzieho jazyka na druhom stupni ZŠ, SŠ (16 %) a dve respondentky uviedli iné vzdelanie v anglickom jazyku.

Profesijné kompetencie učiteľa anglického jazyka si pravidelne naše respondentky a respondent za posledných päť rokov rozvíjali najčastejšie na školeniach určených pre učiteľov v experimentálnom overovaní Jolly Phonics organizovaných spoločnosťou Education Initiative, najmenej často formou iných vybraných programov inovačného vzdelávania.

Grafy 3 až 7: Odpovede na otázku o profesijnom rozvoji respondentov

Účasť na zahraničných webinároch

Legenda:

často: minimálne raz ročne;
menej často: raz za dva roky;
zriedka: raz za tri roky,
veľmi zriedka: raz za štyri a viac rokov

Na otvorenú položku *iné spôsoby rozvíjania profesijných kompetencií učiteľky a učiteľa anglického jazyka* odpovedalo 30 % respondentov. K samoštúdiu sa prihlásilo 6 respondentiek (12 %), ktoré uviedli intenzitu samoštúdia, resp. štúdia publikácií rôzne, a to buď neuvedením frekvencie, alebo „podľa potreby“ alebo „minimálne raz ročne“. Ďalšie odpovede udávajú, že učiteľky si rozvíjajú svoje kompetencie na webinároch, online konferenciách, formou zahraničnej študijnej stáže alebo v kontakte so zahraničnými učiteľmi alebo na štátnej jazykovej škole.

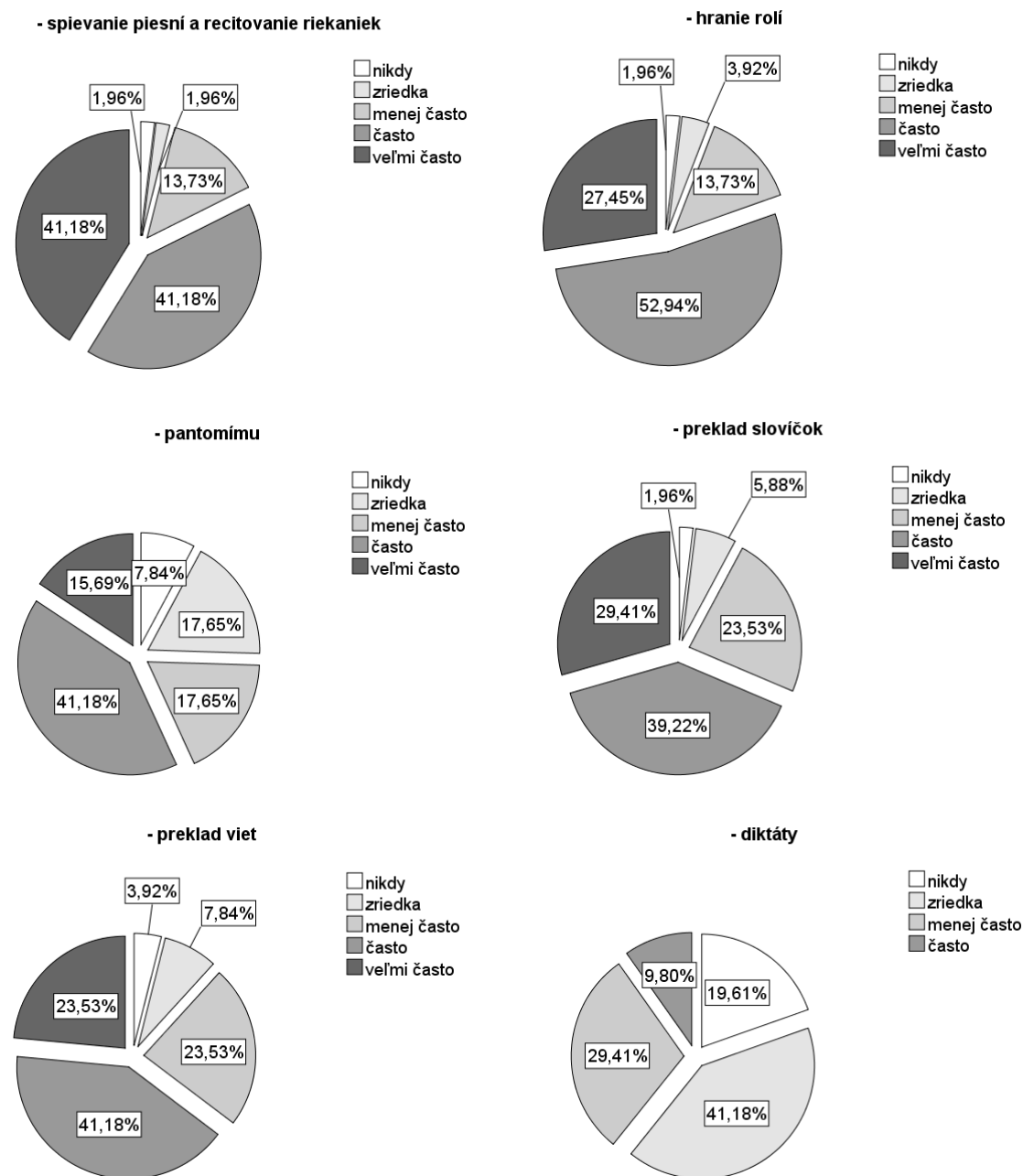
Pred začiatkom experimentálneho overovania dopytovaní učitelia používali rôzne učebnice, celkovo ich bolo 11 druhov. O ich používaní informuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 2: Prehľad používaných didaktických prostriedkov pred začiatkom experimentálneho overovania

Autor	Titul	Používanosť (počet odpovedí)
Naomi Simmons, Tamzin Thompson and Jenny Quintana	FAMILY AND FRIENDS	25
Bowen, Hocking	ENGLISH WORLD	9
Matoušková, Matoušek	BUSY BEE	6
Sarah Philips	INCREDIBLE ENGLISH	4
OUP - Project	PROJECT	2
Dagmar Chroboková	ANGLIČTINA	1
Gerngross, Puchta, Cherry	PLAYWAY TO ENGLISH	1
M.Bowen,P.Ellis,L.Fidge,L.Hocking,W.Wren	Macmillan ENGLISH	1
Pilar Pérez Esteve a Vicent Roig Estruch	MINI MAGIC	1
S. Lannuzzi	FIRST FRIENDS	1
Sipton a kol.	CHIT CHAT	1

Pred experimentálnym overovaním učitelia anglického jazyka – naši respondenti – využívali na hodinách angličtiny najmä spievanie piesní a recitovanie riekaniek, hranie rolí, preklad slovíčok, viet. Najmenej využívali diktáty.

Grafy 8 až 13: Metódy a aktivity využívané na hodinách pred začiatkom experimentálneho overovania

Legenda: **veľmi často** 75 až 100 % vyučovacieho času
často 50 až 75 %
menej často 25 až 50 %
zriedka menej ako štvrtina vyučovacieho času

V otvorenej pološke pýtajúcej sa na iné aktivity pred experimentálnym overovaním odpovedala viac ako polovica respondentiek (53 %). Z nich viac ako polovica (14 učiteliek, 52 %) uviedla, že so žiakmi robili rovesnícke učenie, hry a kvízy. Ďalších 26 % uviedlo čítanie kníh a komiksov, 7 % používalo pracovné listy. Po 11 % boli zastúpené tieto skupiny odpovedí:

- projekty,
- metóda CLIL,
- výukové programy cez PC,
- metóda TPR - celkovej fyzickej odpovede.

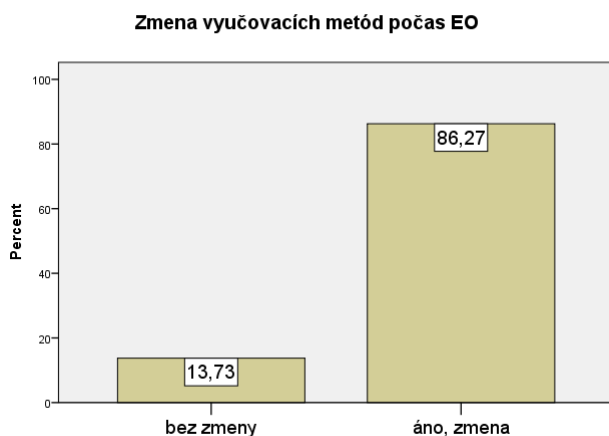
Ojedinelé (po jednej respondentke) boli odpovede:

- prvky dramatickej výchovy,
- opis, tvorivé písanie,
- konverzácia: otázka/odpoveď,
- dril slovnej zásoby, viet.

Niektoré charakteristiky experimentálneho overovania

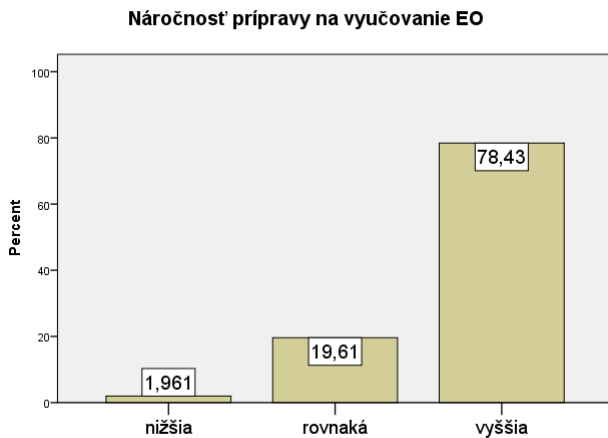
Prevažná časť respondentov uviedla, že počas experimentálneho overovania zmenila dovtedajšie vyučovacie metódy.

Graf 14: Zmena vyučovacích metód počas experimentálneho overovania

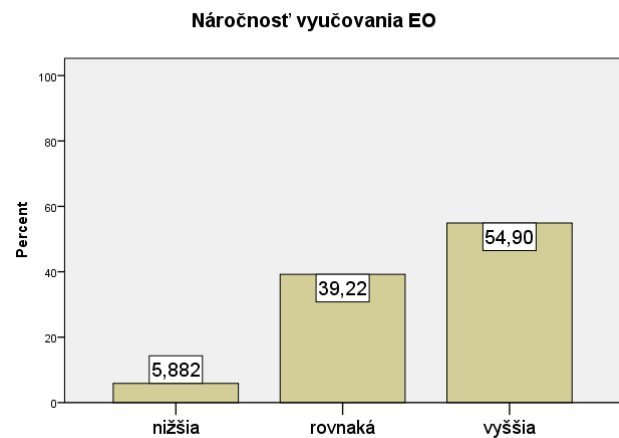

To si však vyžadovalo aj zvýšenú náročnosť prípravy na vyučovanie, čo potvrdilo 78 % respondentiek a zvýšenie náročnosti samotného priebehu vyučovania počas experimentálneho overovania u 55 % respondentiek.

Graf 15: Náročnosť prípravy na vyučovanie

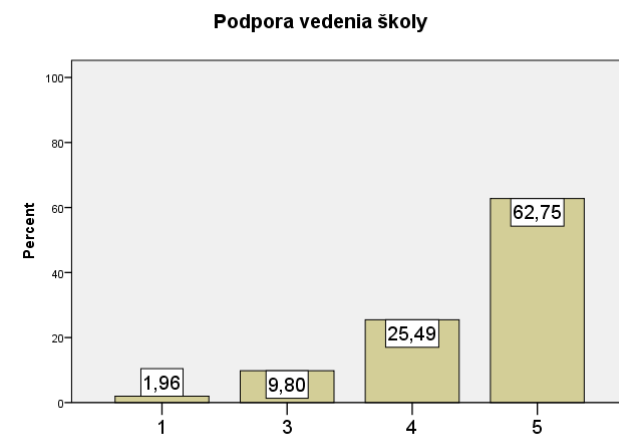
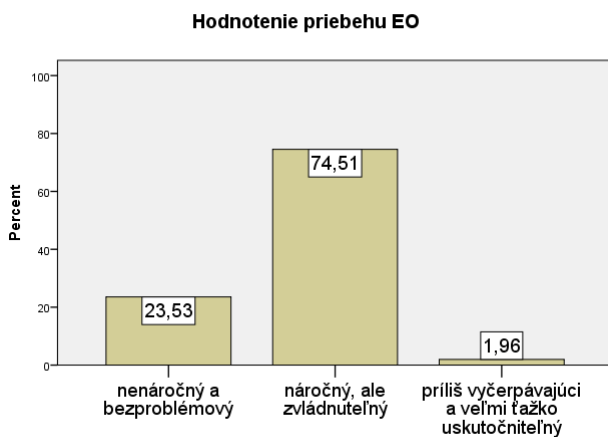
Graf 16: Náročnosť vyučovacieho procesu

Samotný priebeh experimentálneho overovania hodnotili ako príliš vyčerpávajúci a veľmi ťažko uskutočniteľný len necelé 2 % respondentiek. Väčšina konštatovala, že i keď je náročný, je zvládnuteľný. Podporu vedenia školy si pochvaľujú iba 2 % respondentiek a až 63 % bolo vysoko nespokojných s touto podporou.

Graf 17: Hodnotenie priebehu experimentálneho overovania

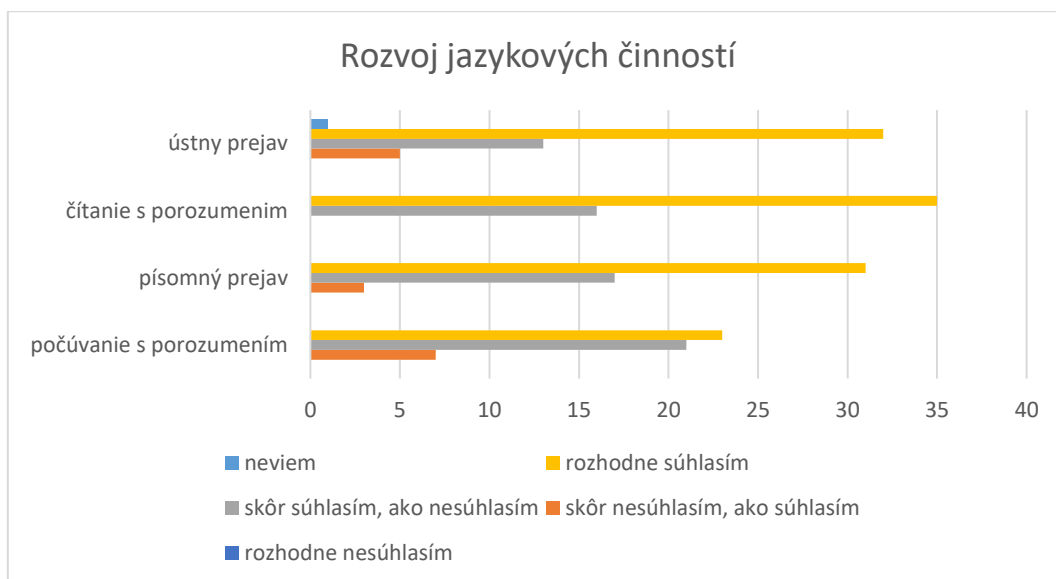
Graf 18: Podpora vedenia školy

Prínos metódy Jolly Phonics

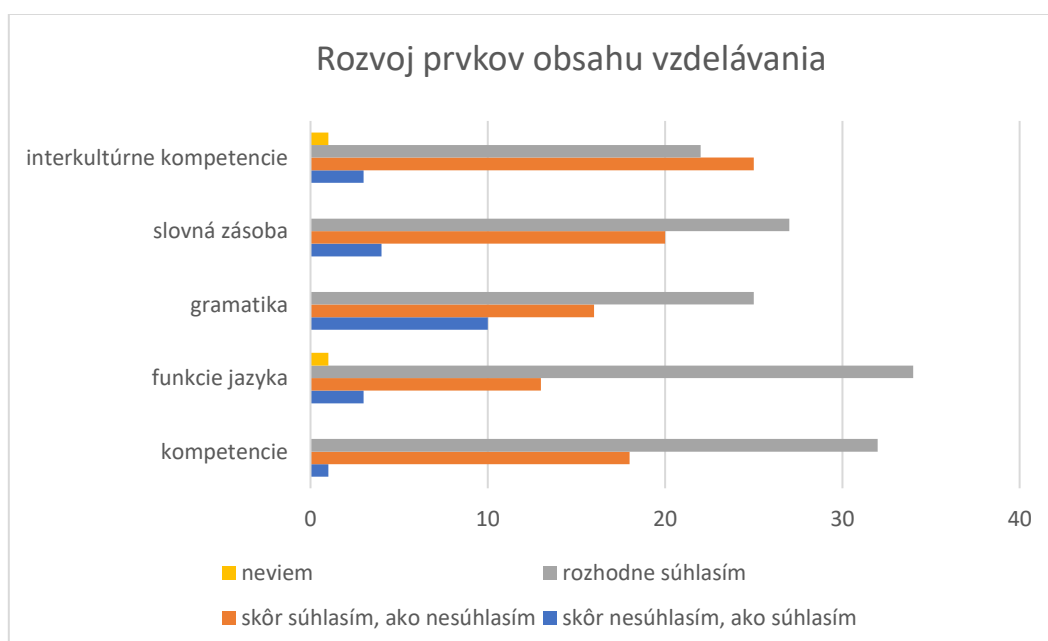
Respondentky a respondent nášho výberu rozhodne súhlasia, že metóda Jolly Phonics rozvíja čítanie s porozumením (69 %), písomný prejav (61 %), ústny prejav (64 %) a počúvanie s porozumením (45 %). Rozhodný nesúhlas s tým, že Jolly Phonics rozvíja tieto jazykové činnosti neprejavil nikto. Čiastočný súhlas početne viacnásobne prevyšuje čiastočný nesúhlas.

Graf 19: Rozvoj komunikačných jazykových činností pomocou Jolly Phonics

V oblasti rozvoja prvkov obsahu vzdelávania je Jolly Phonics podľa mienky našich respondentiek a respondenta, podobne ako v rozvoji komunikačných jazykových činností, prínosom pre všetky dopytované obsahy vzdelávania. Rozhodný nesúhlas neprejavil nikto, čiastočný nesúhlas sa objavoval mierne častejšie v prípade hodnotenia rozvoja prvkov obsahu vzdelávania ako v prípade hodnotenia rozvoja jazykových činností. Možno povedať, že rozvoj čítania s porozumením a rozvoj kompetencií hodnotia respondenti najvyššie.

Graf 20: Rozvoj obsahových prvkov pomocou Jolly Phonics

O rozvoji iných prvkov obsahu sa v otvorenej položke 11 zmienila menej ako jedna štvrtina respondentov (22 %). Pochvaľujú si tematické presahy do iných predmetov a hlbšie porozumenie kontextu, rozvoj správnej výslovnosti a techniky čítania, väčšiu aktivizáciu žiakov, ktorá prispieva k ich socializácii, dáva príležitosti žiakom s poruchami učenia a v konečnom dôsledku tak rozvíja sebavedomie žiakov pri používaní anglického jazyka. Negatívna pripomienka bola ojedinelá. Týkala sa povinnosti učiteľa „*dopĺňať učivo do Jolly Phonics učebníc, ak má splniť ŠVP. napr. niektoré jazykové dimenzie a funkcie, uvedené v obsahovom štandarde nie sú zahrnuté v JP knihách a učiteľ. Aby naplnil ŠVP, čerpá z osvedčených kníh iných vydavateľstiev*“.

V dopytovaní z oblasti učiteľovej práce, prípravy na vyučovanie a vedenie vyučovania (položky 19 a 20) sme zistili vysoko pozitívne ohlasy. Žiadna respondentka ani respondent neprejavili rozhodný nesúhlas, že by nenašli vo variabilite materiálov možnosť, ako podporiť svoje osobné zručnosti, komunikačné jazykové činnosti žiakov vzhľadom na ich rôznorodé potreby učenia sa a udržania pozornosti alebo že by im didaktický materiál Education Initiative prehľadne neprezentoval preberané učivo.

Tabuľka 3: Hodnotenie didaktického materiálu počas experimentálneho overovania

Education Initiative mi umožnil	- podporiť moje osobné zručnosti		- podporiť komunikačné jazykové činnosti žiakov		- prehľadne prezentovať preberané učivo	
	počet	%	počet	%	počet	%
rozhodne nesúhlasím	0	0	0	0	0	0
skôr nesúhlasím, ako súhlasím	4	7,8	5	9,8	6	11,8
skôr súhlasím, ako nesúhlasím	17	33,3	12	23,5	12	23,5
rozhodne súhlasím	29	56,9	33	64,7	32	62,7
neviem	1	2,0	1	2,0	1	2,0
<i>spolu</i>	<i>51</i>	<i>100</i>	<i>51</i>	<i>100</i>	<i>51</i>	<i>100</i>

V otvorenej položke 20 (Akú inú podporu Vám umožnil didaktický materiál Education Initiative?) sa vyjadrilo 35 % respondentiek. Pozitívne reflexie sa týkali uľahčenia prípravy na hodinu (inšpirácie, ucelený prehľad učiva, rýchla orientácia) a aj komunitného efektu, keď bola ocenená možnosť komunikovať navzájom s kolegyňami z iných škôl zapojených do projektu, možnosť zúčastniť sa konferencie, stretnutí s inšpiratívnymi ľuďmi, čím učiteľky získali potrebnú motiváciu a neustále vnášanie novej energie do svojich hodín. Ďalšie respondentky podtrhli význam didaktického materiálu (Tricky words, Handbook, pracovných listov), resp. aplikácie. Názory tejto skupiny respondentiek sa dajú zhrnúť do vyjadrenia jednej z nich: „*Education Initiative nám sprístupňoval didaktický materiál počas celej doby trvania experimentu pravidelne kvalitne a bol veľkou oporou v akejkolvek neistej, nejasnej situácii. Didaktický materiál sme dostali od spoločnosti tak, ako bolo sľúbené pred experimentom. Akákoľvek požiadavka ohľadom materiálov na vedenie Education Initiative bola v riešení a vybavená najrýchlejšie, ako bolo možné. Education Initiative nás viedlo k spolupráci aj výmene*

našich materiálov, k tímovej práci učiteľov zapojených do experimentu, preto o materiál potrebný na prebratie učiva nebola núdza“.

Kritické zafarbenie mala výpoveď dvoch respondentiek: „Počas štyroch rokov experimentálneho overovania škola získala 4 PB pre žiakov, 2 metodické príručky + Word book + Jolly songs pre učiteľa, Read and see tituly, JP Readers po jednej sade k jednotlivým úrovniam, postery na stenu (tricky words, wall freeze, Jolly Phonics Alternative Spelling and Alphabet Posters), 7 Phonics big books, Phonics cards v boxe. Nakoľko sme mali "overovať" pôvodne sme chceli pracovať len s dodaným didaktickým materiálom. Okolnosti nás však donútili dokúpiť si niektoré materiály napr. Flash cards, bez ktorých to pri výuke detí mladšieho školského veku nejde, resp. sme dopĺňali už z praxe nazbieranými obrázkami a materiálmi aj od iných vydavateľstiev a vytvárali sme si nové, ktoré nám chýbali. Zdrojom bol internet a zdieľané materiály s kolegyňami a p. Macháľkovou, ktoré sme si tlačili, laminovali (tlač a materiál na laminovanie nám poskytlo vedenie školy) a vytvárali zásobník didaktických prostriedkov pre výuku JP. Chýbali CD nahovorené native speakerom na počúvanie, slovník so slovnou zásobou. Pre vyučujúceho metódou Jolly Phonics by bola ideálna sada Jolly Phonics Classroom Kit s materiálmi pre učiteľa, podporou na interaktívnu tabuľu, maňušky, atď.“.

Školenia a workshopy počas štyroch rokov experimentálneho overovania respondentkám a respondentovi významne pomohli vo viacerých pedagogických a odborných zručnostiach. Až 80 % si myslí, že im priniesli nové vedomosti.

Tabuľka 4: Hodnotenie workshopov a školení počas experimentálneho overovania

Školenia a workshopy mi pomohli	- prehĺbiť znalosti v príprave žiakov v oblasti fonetiky		- prehĺbiť znalosti v príprave žiakov v oblasti gramatiky		- k novým aktivitám na hodine	
	počet	%	počet	%	počet	%
rozhodne nesúhlasím	0	0	0	0	0	0
skôr nesúhlasím, ako súhlasím	0	,0	6	11,8	2	3,9
skôr súhlasím, ako nesúhlasím	5	9,8	16	31,4	10	19,6
rozhodne súhlasím	45	88,2	28	54,9	38	74,5
neviem	1	2,0	1	2,0	1	2,0
<i>spolu</i>	<i>51</i>	<i>100</i>	<i>51</i>	<i>100</i>	<i>51</i>	<i>100</i>

Tabuľka 5: Hodnotenie workshopov a školení počas experimentálneho overovania

Školenia a workshopy mi pomohli	- prekonať obavy komunikovať na hodine v anglickom jazyku		- získať inšpirácie od kolegov a kolegyň ako učiť lepšie	
	počet	%	počet	%
rozhodne nesúhlasím	2	3,9	0	0
skôr nesúhlasím, ako súhlasím	5,0	9,8	5	9,8
skôr súhlasím, ako nesúhlasím	16	31,4	8	15,7

rozhodne súhlasím	26	51,0	36	70,6
neviem	2	3,9	2	3,9
<i>spolu</i>	<i>51</i>	<i>100</i>	<i>51</i>	<i>100</i>

V otvorenej položke 22 (V čom inom/d'alšom Vám pomohli školenia a workshopy počas štyroch rokov experimentálneho overovania?) odpovedalo takmer 40 % respondentiek. Všetky odpovede boli pozitívne. Najpočetnejšia oblasť prínosu počas experimentálneho overovania sa týkala koučingu, posilnenia motivácie, výmeny skúseností, vzájomnej pomoci s inými kolegyňami (11 respondentiek, 55 % z tých, ktoré odpovedali). Získanie nových a zaujímavých materiálov, učebníc a inšpirácie zmienilo 6 respondentiek (30 %). Ďalšie ohlasy sú od jednotlivcov:

- ako sa má vyučovať cudzí jazyk, že sa to dá ináč a efektívnejšie,
- zvýšené profesionálne aj osobné kompetencie
- zdokonalenie sa v jazyku (slovná zásoba, výslovnosť...),
- nebáť sa siahnuť aj po náročnejších textoch pre žiakov,
- nové spôsoby učenia sa – čítanie s porozumením – veľmi obľúbené u detí,
- čítanie na základe fonetiky – doteraz som o tomto spôsobe nepočula,
- uchopenie všetkých žiakov, aj tých, ktorí nemajú dobrú zrakovú pamäť, teda neučia sa nové slová ako celé slovo.

Aktivity pod vedením zahraničných školiteľov na školeniach a workshopoch respondentkám a respondentovi priniesli predovšetkým inšpiráciu pre ich pedagogickú prácu a zvýšili ich profesijné kompetencie. Boli tiež silným motivačným prvkom pre viac ako polovicu zapojených do prieskumu.

Tabuľka 6: Hodnotenie aktivít so zahraničnými školiteľmi

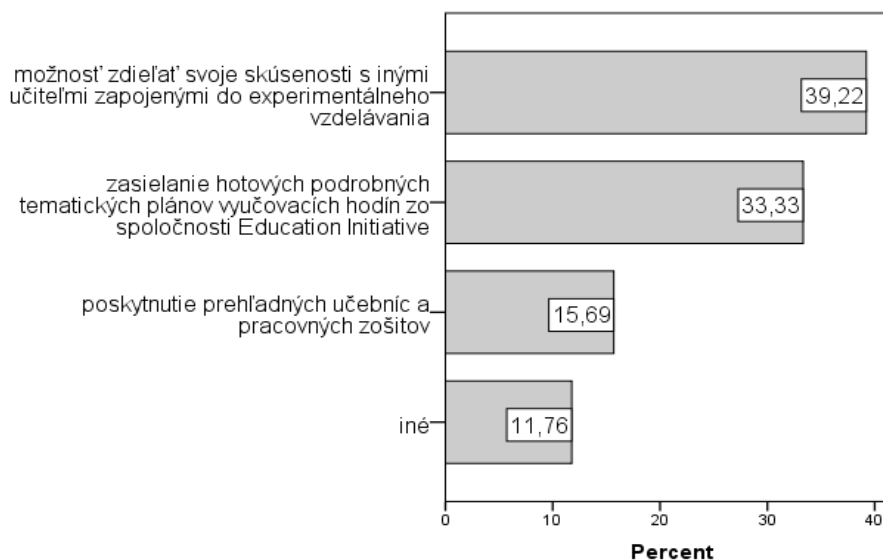
Aktivity pod vedením zahraničných školiteľov na školeniach a workshopoch mi	- pomohli zvýšiť moju motiváciu		- priniesli inšpiráciu		- zvýšili moje profesionálne kompetencie	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
rozhodne nesúhlasím	0	0	0	0	0	0
skôr nesúhlasím, ako súhlasím	1	2,0	2	3,9	4	7,8
skôr súhlasím, ako nesúhlasím	22	43,1	15	29,4	16	31,4
rozhodne súhlasím	27	52,9	32	62,7	29	56,9
neviem	1	2,0	2	3,9	2	3,9
<i>spolu</i>	<i>51</i>	<i>100</i>	<i>51</i>	<i>100</i>	<i>51</i>	<i>100</i>

Iba jedna respondentka si rozhodne myslí (tri si myslia čiastočne), že aktivity pod vedením zahraničných školiteľov na školeniach a workshopoch im nepriniesli žiadne nové poznatky a zručnosti.

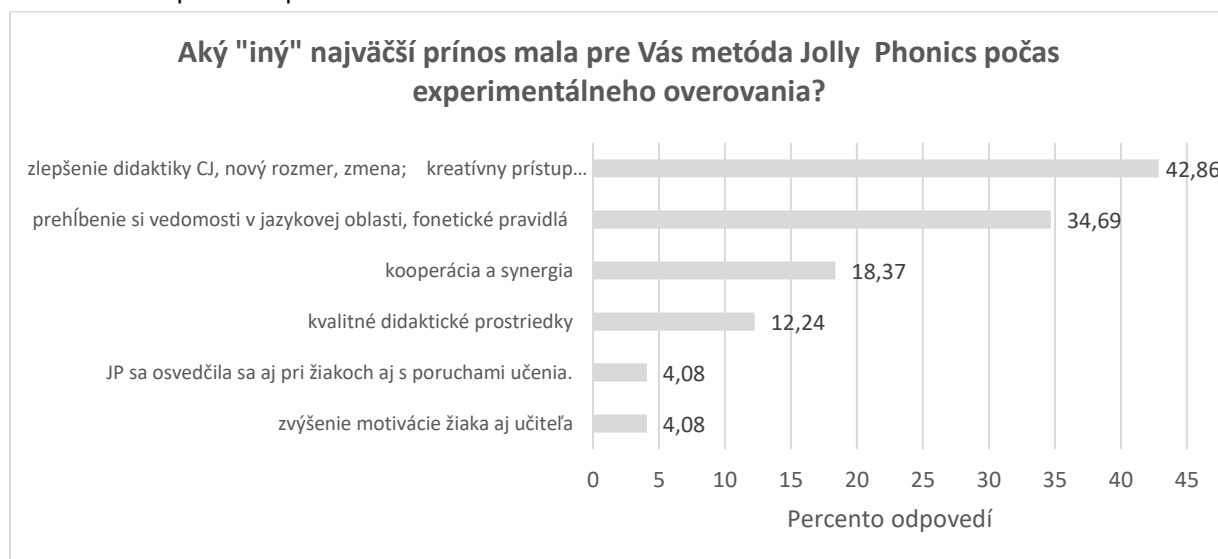
V otvorenej odpovedi na položku, v čom vidia respondentky prínos aktivít pod vedením zahraničných školiteľov na školeniach a workshopoch, odpovedalo 30 % respondentiek. Viac ako polovica z odpovedajúcich v tejto otvorenej položke uviedla, že najviac na zmienených aktivitách oceňujú aspekt medzikultúrneho prepojenia a zahraničnej spolupráce, možnosť sledovať a zdieľať skúsenosti s vyučovaním angličtiny v iných krajinách a byť v živom kontakte s cudzím jazykom, čo niektorí uviedli ako príležitosť zlepšiť si svoju angličtinu. Ďalším veľkým bonusom bola pre respondentky motivácia a inšpirácia. Aktivity pod vedením zahraničných školiteľov im poskytli dôležitý zdroj námetov na vyučovanie. Konkrétne nový pohľad na vyučovanie angličtiny a vlastný profesijný rast zmienili ojedinele.

Graf 21: Hodnotenie prínosu experimentálneho overovania

Najväčším prínosom pre mňa počas experimentálneho overovania bolo

Graf 22: Ďalší prínos experimentálneho overovania

Zistenia z položiek 25 a 26 sú koncízne s predchádzajúcimi zisteniami. Respondentky a respondent považujú za najväčší prínos experimentálneho overovania zdokonalenie sa v didaktike cudzieho jazyka, ďalej v možnosti zdieľania svojich skúseností s inými kolegami, v prehĺbení si vedomostí a zručností v jazykovej – najmä vo fonetike a v oblasti materiálnej podpory v podobe kurikulárnych a didaktických prostriedkov.

Aký prínos má metóda Jolly Phonics pre žiaka?

V odpovediach na túto otázku formou otvorenej položky dotazníka si učitelia najčastejšie (40 %) pochvaľovali zvládnutie čítania s dobrou výslovnosťou, dobrými fonetickými zručnosťami/návykmi a záujem o čítanie kníh v anglickom jazyku. Obohatenie slovnej zásoby, bezbariérovú/prirodzenú komunikáciu v cudzom jazyku už od prvej triedy vyzdvihlo 17 % respondentiek, písanie v angličtine, (dokonca skorá schopnosť písať diktované slová) 16 % (4 %). Menej často (27 %), ale presvedčivo vypovedajú pochvaly smerom k posilneniu psychiky žiaka. Učitelia si všimli, že žiaci sa na vyučovanie angličtiny tešia, sú samostatnejší, flexibilnejší, sebavedomejší v používaní cudzieho jazyka, viac motivovaní a Jolly Phonics dáva rovnaký vzdelávací priestor žiakom s odlišnými metódami učenia sa, čím plní požiadavku inklúzie. Vymenované superlatívy možno citovať v jednom z obsiahlejších vyjadrení:

„Metóda Jolly Phonics prináša žiakom tvorivé a zábavnejšie hodiny. Učí ich jazyk zážitkovo, prirodzene a poskytuje im odpovede na ich otázky, prečo je to v angličtine inak ako v ich materinskom jazyku. V tomto veku ich nezaujímajú gramatické javy, ktoré im my máme vysvetľovať. Najskôr ich zaujímajú odlišnosti, ktoré počujú a vidia. Zaujímajú sa o množstvo slov a ako sa anglickom jazyku povedia. Jolly Phonics im prináša učenie sa angličtiny kvalitnejšie a posúva ich vpred, ako len spájanie obrázkov, vyfarbovanie obrázkov, učenie sa farieb, zvieratiek a pod. (najmä prvé dva ročníky). Sú hrdí na seba, aj my na nich, keď na konci školského roka čítajú prvé knihy. Je to neuveriteľný pocit.“

„Metóda dáva obrovský priestor na naučenie sa správne čítaniu a písaniu v angličtine. Žiakom dáva možnosť tvoriť obsah v cudzom jazyku podľa vlastnej kreativity. Metóda podporuje motiváciu žiaka, teamovú prácu, svojou multisenzorickou povahou dáva rovnaké šance žiakom s odlišnými štýlmi učenia, atď.“

Len jeden výrok z 51 tvrdil, že metóda JP nemá žiadny prínos pre žiaka.

Aký prínos má metóda Jolly Phonics pre učiteľa?

Nie všetci respondenti sa v odpovediach dokázali preorientovať z hodnotenia výhod pre žiaka (predchádzajúca položka) na seba, t. j. aký prínos mala metóda pre nich osobne. Toto zdanlivé nepochopenie otázky možno vysvetliť jednoducho: Čo je dobré pre žiaka, je dobré pre učiteľa. Čiastočne to dokladujú výroky o tom, že pokrok žiakov vďaka metodike Jolly Phonics motivuje a povzbudzuje učiteľov, práca nie je pre nich stereotypná, ale napĺňa ich radosťou a majú stály záujem zlepšovať sa (12 %), k čomu prispieva pestrosť vyučovania a teda vyššia efektivita ich práce (8 %). Iná časť odpovedí sa sústredila na pomenovanie osobných zlepšení vo výslovnosti (19 %), logike anglického jazyka (13 %) a zlepšenia sa v príprave učebných materiálov (8 %).

„Tým, že príprava na hodiny je náročná, učiteľ neostáva stáť na mieste, ale taktiež na sebe pracuje a zdokonaľuje svoje vedomosti“.

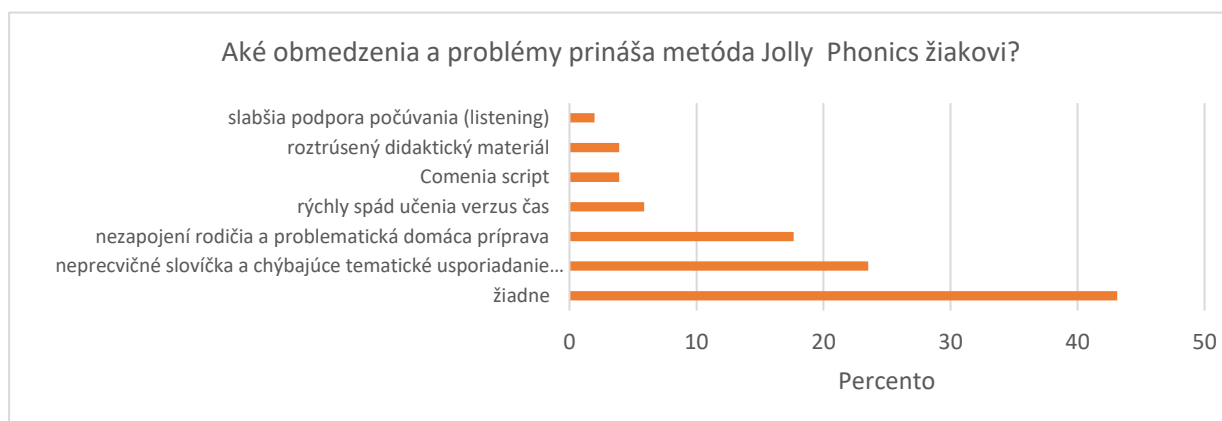
Prísun hotových didaktických prostriedkov, bohatého materiálu a pomôcok sa objavil v 12 % výpovedí. Najviac sa v otvorených odpovediach objavili všeobecné formulácie o hlbšom nahliadnutí do novej metodiky Jolly Phonics a rozšírenie si pedagogického záberu o novú možnosť vyučovania cudzieho jazyka (23 %).

„Učiteľ v sebe vďaka Jolly Phonics nachádza skrytý potenciál ponúknuť žiakom aj iné alternatívy vo vyučovaní anglického jazyka, chytá "druhý dych", aby žiakom ponúkol tú najlepšiu motiváciu.“ Metóda Jolly Phonics znamená: „Veľkú podporu v materiáloch a oporu v didaktike, istotu v zaraďovaní vlastných stratégií, ktoré viac fungujú pre moju osobu ako učiteľa“.

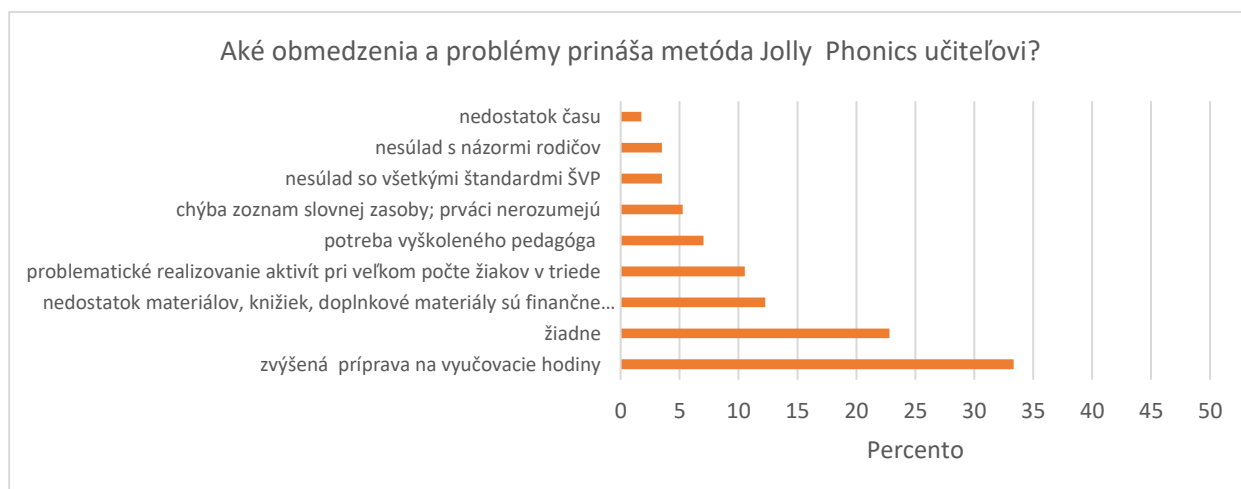
Len jeden výrok z 51 tvrdil, že metóda JP nemá žiadny prínos. Išlo o tú istú respondentku ako v predchádzajúcej položke, ktorá aj v ďalších voľných vyjadreniach má negatívne názory a metódu už nebude ďalej využívať.

O rizikách Jolly Phonics sa v dvoch otvorených položkách mali možnosť vyjadriť všetky respondentky a respondenti.

Graf 23: Obmedzenia spojené s využívaním metódy Jolly Phonics z pohľadu žiakov

Graf 24: Obmedzenia spojené s využívaním metódy Jolly Phonics z pohľadu učiteľov

Detaily, ktoré grafy vyššie nezachytávajú:

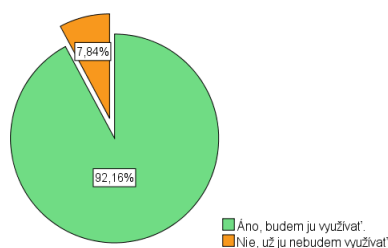
Respondentky s väčším alebo menším uspokojením považujú za riziko pre žiaka prestup na inú školu, ak sa na predchádzajúcej škole metódou Jolly Phonics nevyučovalo a tiež nadväznosť na vyučovanie anglického jazyka vo vyšších ročníkoch, kde sa Jolly Phonics neaplikuje. Ojedinele sa zmieňujú o trochu detinskom vzhlade učebníc pre deti prvého stupňa. Tiež sa ojedinele vyjadrili k písaniu: „*Žiak, ktorý sa učí klasické písmo (Jolly Phonics využíva Comenia script) môže mať problém, ak má v 1. ročníku, ktorý je pre neho náročný, zvládať dva druhy písma naraz a ešte v angličtine sa začína písať od samého začiatku, keď žiak nemá ešte osvojené grafémy v rodnom jazyku, motorika je "nerozcvičená" (žiaci prechádzajú v rodnom jazyku jednotlivými fázami: predšlabikárove obdobie, šlabikárove, ... začínajú písmená poznávať a písať neskôr. Toto vidím ako možný problém najmä pri deťoch so ŠVVP ako aj v preskočení osvedčeného postupu pri nácviku čítania a písania podľa klasickej analyticko-syntetickej metódy, vo väčšine uplatňovanej v 1. ročníku). Druhým obmedzením je, že žiak nemá "všetko preberané učivo" v učebnici Jolly Phonics (vychádzam zo skúsenosti, pri iných používaných učebniciach majú žiaci slovnú zásobu, gramatiku, cvičenia na precvičenie, a iné v učebnici), ale sa využíva množstvo "doplňkov", ak chce učiteľ naplniť ŠVP.*“

Medzi obmedzeniami učiteľa používaním Jolly Phonics respondentky najčastejšie menovali namáhavejšiu prípravu na vyučovanie a organizáciu s tým spojenú: „*Jolly Phonics má množstvo obrazového materiálu, ktoré učiteľ musí nosiť z triedy do triedy, lebo nemá k dispozícii jazykovú učebňu. V triedach s väčším počtom žiakov na hodinách anglického jazyka je náročnejší individuálny prístup najmä pri čítaní, skupinových aktivitách. V čase pandémie a učenie Jolly Phonics v online prostredí bolo náročnejšie, nakoľko si vyžadovalo väčšiu prípravu zaujímavých materiálov na udržanie pozornosti žiakov. Kontrola vypracovania úloh bola oveľa náročnejšia.*“, ale 23 % odpovedí nepovažuje Jolly Phonics za nijak obmedzujúcu. Vyskytla sa i formulácia:

„*Ak chce učiteľ vyučovať touto metódou, je nevyhnutné vynaložiť čas na hlbšie spoznanie a pochopenie tejto metódy. Taktiež časová náročnosť počítačovej prípravy na vyučovanie je zvýšená, ale nevnímam to ako obmedzenie, skôr ako "investíciu", ktorá sa vráti.*“

Graf 25: Plán respondentov využívať metódu Jolly Phonics po skončení experimentálneho overovania

Po skončení experimentálneho overovania plánujem využívať metodiku Jolly Phonics.

V odpovediach na záverečnú otázku nášho dotazníka až 92% respondentov uviedlo, že Jolly Phonics plánujú využívať aj po ukončení experimentálneho overovania.

7.2. Vyhodnotenie záverečného testovania žiakov štvrtého ročníka v experimentálnych aj kontrolných triedach

Cieľom záverečného merania výsledkov žiakov štvrtého ročníka z anglického jazyka v experimentálnych aj kontrolných triedach bolo overiť úspešnosť metódy Jolly Phonics na zvýšenie vzdelávacích výsledkov žiakov v anglickom jazyku v primárnom vzdelávaní vo všetkých kompetenciách – v čítaní s porozumením, počúvaní s porozumením, ústnom a písomnom prejave. Predmetom experimentálneho overovania bola efektivita vyučovacej metódy Jolly Phonics v primárnom vzdelávaní vo vybraných školách na území Slovenskej republiky.

Výskumné hypotézy boli:

VH1: Žiaci experimentálnych tried budú v porovnaní so žiakmi z kontrolnej skupiny dosahovať lepšie výsledky v *počúvaní s porozumením*.

VH2: Žiaci experimentálnych tried budú v porovnaní so žiakmi z kontrolnej skupiny dosahovať lepšie výsledky v *čítaní s porozumením*.

VH3: Žiaci experimentálnych tried budú v porovnaní so žiakmi z kontrolnej skupiny dosahovať lepšie výsledky v *písomnom prejave*.

VH4: Žiaci experimentálnych tried budú v porovnaní so žiakmi z kontrolnej skupiny dosahovať lepšie výsledky v *ústnom prejave*.

Forma merania a výskumné nástroje:

- písomná skúška – test (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písanie),
- ústna skúška – hovorenie (rozhovor učiteľa so žiakom, odpovede na otázky).

Výskumná vzorka žiakov zúčastnených v záverečnom testovaní:

Žiaci na výstupe z prvého stupňa vzdelávania (4. ročníky).

Písomná časť:

- experimentálna skupina - 797 žiakov,
- kontrolná skupina - 178 žiakov.

Ústna skúška:

- experimentálna skupina - 840 žiakov,
- kontrolná skupina - 177 žiakov.

Písomná a ústna skúška prebiehali v rôznych termínoch.

Vyhodnotenie písomnej časti

Jazykový test a jeho špecifikácia

V súvislosti s meraním výsledkov efektívnosti metódy Jolly Phonics bol použitý jazykový test. Test bol skonštruovaný v roku 2012 a pôvodne použitý na meranie výsledkov vzdelávania žiakov prvého stupňa v anglickom jazyku. Cieľom vtedajšej výskumnej úlohy bolo navrhnúť a overiť vhodné metódy a postupy posúdenia cudzojazyčnej kompetencie žiakov na výstupe z primárneho stupňa vzdelávania v súlade s platnou školskou legislatívou a pedagogickou dokumentáciou ako aj odmerať dosahovanú jazykovú úroveň žiakov v prvom cudzom jazyku. Predmetný jazykový test (Farebný test z angličtiny) bol podrobený pilotáži, následne korigovaný a použitý na vzorke viac než 800 žiakov náhodne vybraných škôl žilinského kraja. Ide o validný nástroj merania s vysokou mierou reliability. Dôkladné posúdenie kvality tohto nástroja merania, ako aj podrobný opis výskumu a jeho výsledkov bolo publikované vo forme dizertačnej práce¹ a monografie².

Pre potreby *záverečnej správy z experimentálneho overovania metódy Jolly Phonics* vyberáme najdôležitejšie atribúty testu týkajúce sa špecifikácie a jeho psychometrických charakteristík, ktoré bližšie definujeme na základe nameraných údajov v experimentálnej a kontrolnej skupine.

Pod pojmom *špecifikácia testu* rozumieme akúsi mustru (formu, šablónu), podľa ktorej test, prípadne jeho ekvivalentné varianty vytvárame. Z našej špecifikácie je zrejmé nasledovné:

- počet častí testu,
- časová dotácia na vypracovanie testu – trvanie celého testu, resp. jeho častí,
- druh a počet položiek umiestnených do jednotlivých častí testu.

Špecifikácia testu z anglického jazyka pre úroveň A1.1+

Test z anglického jazyka pre hodnotenú úroveň A1.1+ pozostával z týchto častí:

- počúvanie s porozumením „LISTENING“,
- čítanie s porozumením „READING“,
- písomný prejav „WRITING“.

Všetky vyššie uvedené náležitosti špecifikácie uvádzame v nasledujúcej prehľadnej tabuľke.

¹ LALINSKÁ, M.: Meranie dosiahnutých vzdelávacích výsledkov z cudzieho jazyka na výstupe z 1. stupňa ZŠ v SR. Dizertačná práca. PF UK v Bratislave 2013

² LALINSKÁ, M.: Testovanie žiakov v prvom cudzom jazyku na výstupe z primárneho stupňa vzdelávania. Bratislava: Štátny pedagogický ústav v Bratislave, 2017. 165 s. ISBN 978-80-8118-200-6.

Tabuľka 7: Špecifikácia jazykového testu

Špecifikácia testu pre jazykovú úroveň A1.1+		Druh položiek (počet)
1. SUBTEST Počúvanie s porozumením Počet položiek: 20 Trvanie: 20 minút	Celkové počúvanie s porozumením	Dichotomické položky (4)
	Ústne pokyny	Priraďovacie položky (6)
	Interakcia medzi rodenými hovoriacimi	Položky s výberom odpovede: 2 distraktory + 1 správna odpoveď (5)
	Interakcia medzi rodenými hovoriacimi	Položky s krátkou odpoveďou – číslo alebo meno (5)
2. SUBTEST Čítanie s porozumením Počet položiek: 14 Trvanie: 10 min.	Celkové čítanie s porozumením – lexika a morfosyntax	Dichotomické položky (5)
	Celkové čítanie s porozumením – lexika	Dichotomické položky (5)
	Čítanie pre orientáciu – plagát, jednoduchý oznam	Položky s výberom odpovede: 2 distraktory + 1 správna odpoveď (4)
3. SUBTEST Písomný prejav Počet položiek: 16 Trvanie: 10 min.	Slovná zásoba – usporiadanie a spájanie písmen do slov	Zoraďovacie položky (5)
	Slovná zásoba a morfosyntax – dopĺňanie slov do textu vzhľadom na kontext	C – test (11)
Celkové trvanie administrovania testu: maximálne 45 minút. Typ podporných dokumentov, podkladov (ústne a písomné): vytvorené (nahrávka, texty), autentické alebo mierne upravené (obrázky). Charakter textov: krátke texty obsahujúce maximálne 20-30 slov na jednu položku. Zadanie úlohy, inštrukcie: v slovenčine aj v angličtine. Každá nová úloha (časť) začína vzorovým príkladom. Pokyny v nahrávke sú iba v slovenčine. Počet variantov testu a ich porovnanie: dva varianty jazykového testu ³ - variant A, variant B.		

³ Varianty obsahujú maximálne 40 % spoločných položiek. Spoločné položky boli do jednotlivých variantov umiestnené na základe dvoch prístupov (konceptí). *Konceptia oporného bodu (anchor item)* – spoločné položky sú v teste umiestnené v rámci jednotlivých variantov na tých istých miestach a *konceptia rozdelenia položiek do zošitov/bookletov (incomplete design)* – všetky použité testové položky sú rozdelené do skupín a varianty sú previazané skupinou spoločných položiek. Takto skoncipovaný test umožňuje porovnávanie medzi skupinami žiakov, ktorí písali rôzne varianty testu.

PRVÝ SUBTEST – počúvanie s porozumením „LISTENING“

V domácej a zahraničnej odbornej literatúre a v pedagogickej dokumentácii sa jazyková kompetencia *počúvanie s porozumením* považuje za kľúčovú v rámci osvojovania si cudzieho jazyka žiakmi na primárnom stupni. Pri koncipovaní testu sme prihliadali na túto skutočnosť tým, že subtest pozostáva zo 4 častí, do ktorých sme zahrnuli celkovo 20 položiek, čo predstavuje 40 % celkového počtu položiek testu.

Každá časť subtestu začína vzorovým príkladom. Inštrukcie, podľa ktorých má žiak pri vypracovaní testovej úlohy postupovať, sú súčasťou nahrávky a sú zadávané v slovenčine. Tieto inštrukcie sú zároveň uvedené aj v testovom hárku v písomnej podobe, a to aj v slovenčine aj v angličtine. Žiak má k dispozícii dve vypočutia celej nahrávky príslušnej časti subtestu. To znamená, že jednotlivé položky konkrétnej časti subtestu idú v nahrávke za sebou s krátkou pauzou na odpoveď. Ak žiak požadovanú informáciu v rámci nejakej položky nezachytil alebo jej neporozumel, má možnosť sa k nej vrátiť ešte raz pri opakovanom druhom vypočutí nahrávky k tejto časti.

Počúvanie s porozumením - 1. časť

Celkové porozumenie krátkeho monológu. Žiak má porozumieť z krátkeho monologického prejavu, či hovoriaci má kladný alebo záporný vzťah k nejakej veci, napríklad k predmetu, jedlu, aktivite a podobne.

Typ položiek: dichotomické (zakrúžkovanie možnosti „má rád“ alebo „nemá rád“).

Forma podpory: nahrávka (krátky monológ), obrázky (emotikony: usmiata / zamračená tvárička).

Forma monológu (príklad):

*I really like cornflakes for my breakfast. I eat it every morning with one cup of hot milk.
Yami, yami...!*

Dĺžka trvania jednej položky: 10 sekúnd (cca 20-25 slov).

Dĺžka pauzy na odpoveď (zakrúžkovanie smajlíka): 3 sekundy.

Počet položiek v teste: 4 + 1 vzorový príklad

Celková dĺžka trvania 2. časti (spolu s inštrukciou, pauzami na odpoveď a dvomi posluchmi): približne 3 minúty.

Počet spoločných položiek pre variant A a B: 2 oporné položky.

Celkovo vytvoriť: 7 položiek pre oba varianty testu (1 vzor + 2 spoločné oporné položky + 2 položky variant A + 2 položky variant B).

Hodnotenie: správna odpoveď – 1, nesprávna odpoveď – 0, žiadna odpoveď – X (neriešenosť úlohy).

Počúvanie s porozumením - 2. časť

Porozumenie ústnych pokynov – umiestňovanie (priradovanie) predmetov znázornených menšími obrázkami do veľkého obrázka. Veľký obrázok znázorňuje prostredie blízke žiakovi, napr. detská izba, školská trieda a podobne. Umiestnenie jedného predmetu predstavuje jednu testovú položku.

Typ položiek: priradovacie (spájanie predmetov čiarou podľa ústnych pokynov).

Forma podpory: nahrávka (dialóg), obrázky.

Forma dialógu (príklad):

A: Put the book on the table!

B: Sorry ! Where do I put the book?

A: On the table, please.

B: Right.

Dĺžka trvania jednej položky: 10 – 15 sekúnd (cca 20 - 25 slov).

Dĺžka pauzy na odpoveď (nakreslenie čiary): 5 sekúnd.

Počet položiek v teste: 6 + 1 vzorový príklad

Celková dĺžka trvania 1. časti (spolu s inštrukciou, pauzami na odpoveď a dvomi posluchmi): približne 5 minút.

Počet spoločných položiek pre variant A a B: 2 oporné položky.

Celkovo vytvoriť: 11 položiek pre oba varianty testu (1 vzor + 2 spoločné oporné položky + 4 položky variant A + 4 položky variant B).

Hodnotenie: správna odpoveď – 1, nesprávna odpoveď – 0, žiadna odpoveď – X (neriešenosť úlohy).

Počúvanie s porozumením - 3. časť

Porozumenie interakcie medzi rodenými hovoriacimi. Na základe identifikovania požadovanej informácie z dialógu žiak vyberá správnu odpoveď z troch možností. Len jedna odpoveď je správna. Distraktory (nesprávne odpovede) sú koncipované tak, aby bola o nich v dialógu zmienka. Každá možnosť je reprezentovaná obrázkom.

Typ položiek: položky s výberom odpovede (3 možnosti výberu = 2 distraktory + 1 správna odpoveď).

Forma podpory: nahrávka (krátky dialóg), tri obrázky (každý obrázok reprezentuje jednu možnosť odpovede).

Forma dialógu (príklad):

Otázka: How old is Tom ?

Susan: Happy birthday, Tom.

Tom: Thank you, Susan.

Susan: How old are you?

Tom: I am nine years old. And you ?

Susan: I am eight.

Dĺžka trvania jednej položky: 10 – 15 sekúnd (cca 20 - 30 slov).

Dĺžka pauzy na odpoveď (označenie správnej odpovede háčikom): 5 sekúnd.

Počet položiek v teste: 5 + 1 vzorový príklad

Celková dĺžka trvania 3. časti (spolu s inštrukciou, pauzami na odpoveď a dvomi posluchmi): približne 5 minút.

Počet spoločných položiek pre variant A a B: 2 oporné položky.

Celkovo vytvoriť: 9 položiek pre oba varianty testu (1 vzor + 2 spoločné oporné položky + 3 položky variant A + 3 položky variant B).

Hodnotenie (položka s výberom odpovede A, B, C): správna odpoveď – 1, nesprávna odpoveď – 0, žiadna odpoveď – X (neriešenosť úlohy).

Počúvanie s porozumením - 4. časť

V tejto časti žiaci majú opäť porozumieť interakcii medzi dvoma rodenými hovoriacimi. Tento raz sú však položky otvorené a žiaci majú napísať krátku odpoveď vo forme číslice alebo vlastného mena, ktoré je pomaly vyhláskované.

Typ položiek: otvorené položky s krátkou odpoveďou (číslica, krstné meno, priezvisko).

Forma podpory: nahrávka (krátky dialóg), motivačný obrázok.

Forma dialógu (príklad - meno):

Otázka: What is Lucy's brother's name?

A: Hello Lucy. What are you drawing ?

B: It's me and my brother.

A: Oh, your brother ! what is his name?

B: His name is Tom.

A: Can you spell his name ?

B: Yes. It's ... T – O – M, Tom.

A: Right.

Forma dialógu (príklad - číslica):

Otázka: How old is he ?

A: *How old is Tom?*

B: *Oh, he is ten years old.*

A: *Ten?*

B: *Yes, that's right.*

Dĺžka trvania jednej položky: 15 – 25 sekúnd (cca 20-30 slov).

Dĺžka pauzy na odpoveď (napísanie krátkej odpovede): 5 sekúnd.

Počet položiek v teste: 5 + 2 vzorové príklady.

Celková dĺžka trvania 4. časti (spolu s inštrukciou, pauzami na odpoveď a dvomi posluchmi): približne 7 minút.

Počet spoločných položiek pre variant A a B: 0 (neidentické dialógy).

Celkovo vytvoriť: 14 položiek pre oba varianty testu (2 vzory variant A + 2 vzory variant B + 2 oporné položky + 3 položky variant A + 3 položky variant B).

Hodnotenie: správna odpoveď – 1, nesprávna odpoveď alebo len čiastočná odpoveď – 0, žiadna odpoveď – X (neriešenosť úlohy). Za správnu odpoveď sa považuje úplne správna odpoveď (meno musí byť napísané bezchybne t.j. musí obsahovať všetky písmená, ktoré sú vyhláskované v nahrávke).

DRUHÝ SUBTEST – čítanie s porozumením „READING“

Komunikačná jazyková kompetencia *čítanie s porozumením* je druhou kľúčovou receptívnou kompetenciou, ktorú si má žiak na primárnom stupni osvojiť na adekvátnej úrovni. Príslušný subtest pozostáva z troch častí, pričom je dôraz kladený na *celkové čítanie s porozumením* krátkych primeraných textov orientovaných na zisťovanie ovládania lexiky (slovnej zásoby) a jednoduchej morfosyntaxe (porozumenie významu jednoduchej oznamovacej vety, záporu, rozlíšenie množného čísla a podobne) a na *čítanie pre orientáciu* vytvoreného oznamu alebo plagátu.

Čítanie s porozumením - 1. časť

V prvej časti subtestu *čítania s porozumením* žiaci posudzujú pravdivosť krátkych oznamovacích viet, ktoré sa viažu k obrázku. Na to, aby žiak odpovedal správne, musí si dobre prečítať celú vetu a porovnať jej obsah s obrázkom.

Typ položiek: dichotomické otvorené položky s krátkou odpoveďou (odpoveď „yes“ alebo „no“).

Forma podpory: krátky text (jednoduchá oznamovacia veta), obrázok.

Dĺžka textu: cca 10 slov.

Čas na odpoveď na položku: 10 – 30 sekúnd.

Počet položiek v teste: 5 + 2 vzorové príklady.

Celkový čas na vypracovanie 1. časti (spolu s inštrukciou): približne 3 minúty.

Počet spoločných položiek pre variant A a B: 1 oporná položka.

Celkovo vytvoriť: 11 položiek pre oba varianty testu (2 vzory + 1 spoločná oporná položka + 4 položky variant A + 4 položky variant B).

Hodnotenie: správna odpoveď – 1, nesprávna odpoveď – 0, žiadna odpoveď – X (neriešenosť úlohy).

Čítanie s porozumením - 2. časť

V tejto časti žiaci opäť posudzujú pravdivosť jednoduchej vety, ktorá sa viaže k obrázku. Obrázok znázorňuje napríklad nejakú vec, predmet, zviera, jedlo alebo oblečenie. Žiak si musí pozorne prečítať vetu. Táto časť je zameraná predovšetkým na zisťovanie stupňa ovládania slovnnej zásoby, a zároveň v niektorých prípadoch schopnosť žiaka rozlíšiť aj podobne vyzerajúce slová, ako napríklad (*shirt* a *skirt*, *snake* a *snail*, *pen* a *pencil*, a podobne).

Typ položiek: dichotomické položky (označenie pravdivej vety háčikom a nepravdivej krížikom).

Forma podpory: krátky text (jednoduchá oznamovacia veta), obrázok.

Dĺžka textu: 4 slová (napríklad: *This is an apple.*).

Čas na odpoveď na položku: 10-15 sekúnd.

Počet položiek v teste: 5 + 2 vzorové príklady.

Celkový čas na vypracovanie 2. časti (spolu s inštrukciou): približne 2 minúty.

Počet spoločných položiek pre variant A a B: 2 oporné položky.

Celkovo vytvoriť: 10 položiek pre oba varianty testu (2 vzory + 2 spoločné oporné položky + 3 položky variant A + 3 položky variant B).

Hodnotenie: správna odpoveď – 1, nesprávna odpoveď – 0, žiadna odpoveď – X (neriešenosť úlohy).

Čítanie s porozumením - 3. časť

Posledná časť čítania s porozumením je venovaná čítaniu súvislého textu pre orientáciu. Žiak si v krátkom súvislom texte (napr. plagát, oznam, pozvánka na narodeninovú oslavu, pohľadnica ...) musí nájsť adekvátnu informáciu, aby správne odpovedal na položku. Žiak vyberá správnu odpoveď z troch možností. Len jedna odpoveď je správna. Distraktory

(nesprávne odpovede) sú koncipované tak, aby rozlíšili žiaka, ktorý danou vedomosťou disponuje od žiaka, ktorý touto vedomosťou nedisponuje.

Typ položiek: položky s výberom odpovede (výber z troch možností: 2 distraktory a 1 správna odpoveď).

Forma podpory: krátky súvislý text upravený do podoby plagátu, pozvánky, oznamu.

Dĺžka textu: maximálne 20 - 25 slov.

Čas na prvotné čítanie dokumentu: 60 sekúnd.

Čas na odpoveď na položku: 20-30 sekúnd.

Počet položiek v teste: 4 + 1 vzorový príklad.

Celkový čas na vypracovanie 3. časti (spolu s inštrukciou): približne 5 minút.

Počet spoločných položiek pre variant A a B: 2 oporné položky.

Celkovo vytvoriť: 7 položiek pre oba varianty testu (1 vzor + 2 spoločné oporné položky + 2 položky variant A + 2 položky variant B).

Hodnotenie (položka s výberom odpovede A, B, C): správna odpoveď – 1, nesprávna odpoveď – 0, žiadna odpoveď – X (neriešenosť úlohy).

TRETÍ SUBTEST – písanie „WRITING“

Komunikačná kompetencia *písomný prejav* je produktívnou činnosťou, ktorá je pre tento stupeň primárneho vzdelávania v cudzom jazyku len okrajová. Úlohy sú ladené v dvoch častiach tak, aby žiak ukázal, že vie napísať slová jednoduchej slovnej zásoby. Kvôli objektívnosti hodnotenia, ale aj z časových a organizačných dôvodov sme vynechali otvorené položky so širšou odpoveďou, kde úlohou žiaka je napísať svoj originálny krátky text (napr. pozvánka, pozdrav, pohľadnica a podobne).

Písanie - 1. časť

V tejto časti žiak z porozhadzovaných písmen utvára a píše slová. Pomôckou mu je obrázok znázorňujúci slovo, ktoré má žiak napísať.

Typ položiek: uzatvorené zoradovacie položky.

Forma podpory: obrázok znázorňujúci požadované slovo, oblasť s porozhadzovanými písmenami.

Dĺžka slova: maximálne 8 písmen.

Čas na zoradenie písmen a napísanie slova: 20-30 sekúnd.

Počet položiek v teste: 5 + 1 vzorový príklad.

Celkový čas na vypracovanie 1. časti (spolu s inštrukciou): približne 3 minúty.

Počet spoločných položiek pre variant A a B: 0.

Celkovo vytvoriť: 11 položiek pre oba varianty testu (1 spoločný vzor + 5 položiek pre variant A + 5 položiek pre variant B).

Hodnotenie: správna odpoveď – 1, nesprávna odpoveď alebo len čiastočná odpoveď – 0, žiadna odpoveď – X (neriešenosť úlohy). Za správnu odpoveď sa považuje slovo, ktoré je celé napísané správne.

Písanie - 2. časť

Posledná časť subtestu *písania* je koncipovaná vo forme C-testu. To znamená, že v krátkom súvislom texte (napríklad list) sú vynechané niektoré slová. Úlohou žiaka je bezchybne napísať správne slovo do vynechaného miesta. Opäť mu môže byť nápomocný obrázok. Žiak musí dbať na kontext vety a celého textu, v niektorých prípadoch aj na morfosyntaktické javy (napr. množné číslo).

Typ položiek: cloze test (jedna veta obsahuje maximálne dve položky).

Forma podpory: dokument vo forme súvislého textu (napr. list, oznam, pozvánka ...) s vynechanými miestami a obrázkami naznačujúcimi slovo, ktoré treba doplniť.

Dĺžka slova: maximálne 8 písmen.

Čas na odpoveď na jednu položku: 20-30 sekúnd.

Počet položiek v teste: 11 + 1 vzorový príklad.

Celkový čas na vypracovanie 2. časti (spolu s inštrukciou): približne 7 minút.

Počet spoločných položiek pre variant A a B: 7 spoločných oporných položiek.

Celkovo vytvoriť: 16 položiek pre oba varianty testu (1 spoločný vzor + 7 spoločných oporných položiek pre oba varianty, 4 položky pre variant A + 4 položky pre variant B).

Hodnotenie: správna odpoveď – 1, nesprávna odpoveď alebo len čiastočná odpoveď – 0, žiadna odpoveď – X (neriešenosť úlohy). Za správnu odpoveď sa považuje slovo, ktoré je celé napísané správne (dbať na dodržiavanie kontextu a morfosyntaktické javy primerané pre tento stupeň a úroveň – napr. utvorenie množného čísla).

Vyhodnotenie výsledkov testovania v zmysle klasickej teórie testov

Výsledky žiakov experimentálnej i kontrolnej skupiny, ktoré získali na základe oboch variantov testu boli zapísané do prehľadnej excelovskej tabuľky. Jednotlivé odpovede na každú testovú položku boli zaznamenané nasledovne: 0 – nesprávna odpoveď, 1 – správna odpoveď, X – žiadna odpoveď, v prípade položiek s výberom odpovede sa uviedla možnosť, ktorú žiak zvolil. Súčasťou databázy je dosiahnuté parciálne skóre v jednotlivých subtestoch a výsledné skóre

každého žiaka. Na posúdenie kvality nástroja merania a jeho variantov sme použili výsledky oboch skupín – kontrolnej i experimentálnej.

Analýzu testu v zmysle klasickej teórie testov možno rozdeliť do dvoch základných oblastí:

- celková analýza testu – základné psychometrické vlastnosti testu: priemerné hodnoty skóre a úspešnosti žiakov, variačné rozpätie, miery reliability – koeficienty C_{α} , KR, intervaly spoľahlivosti merania, charakteristiky polohy – modus, medián, šikmosť, špicatosť, miery variability - rozptyl, smerodajná odchýlka, štandardná chyba merania, intervalový odhad úspešnosti j-teho žiaka (skóre, úspešnosť), grafické znázornenie výsledkov;
- položková analýza testu: obťažnosť položky, citlivosť položky, korelácia položky so zvyškom testu – point biserial, neriešenosť položky, analýza odpovedí/ distraktorov, grafické znázornenie výsledkov.

Celková analýza jazykového testu

V tejto časti sa zameriame na popis základných vlastností administrovaného jazykového testu v zmysle klasickej testovej teórie. Predmetom nášho záujmu bude najmä vzťah medzi pozorovaným (nameraným) skóre testu, skutočným (latentným) skóre testu a chybovým skóre testu. Ide o teoretický prístup súvisiaci s konceptom reliability. Základné psychometrické parametre oboch variantov testu uvádzame v nasledovnej tabuľke. Následne uvádzame grafické znázornenie úspešnosti žiakov pomocou histogramov pre oba varianty testu a obe skupiny.

Tabuľka 8: Prehľad psychometrických ukazovateľov jazykového testu (variant A, variant B)

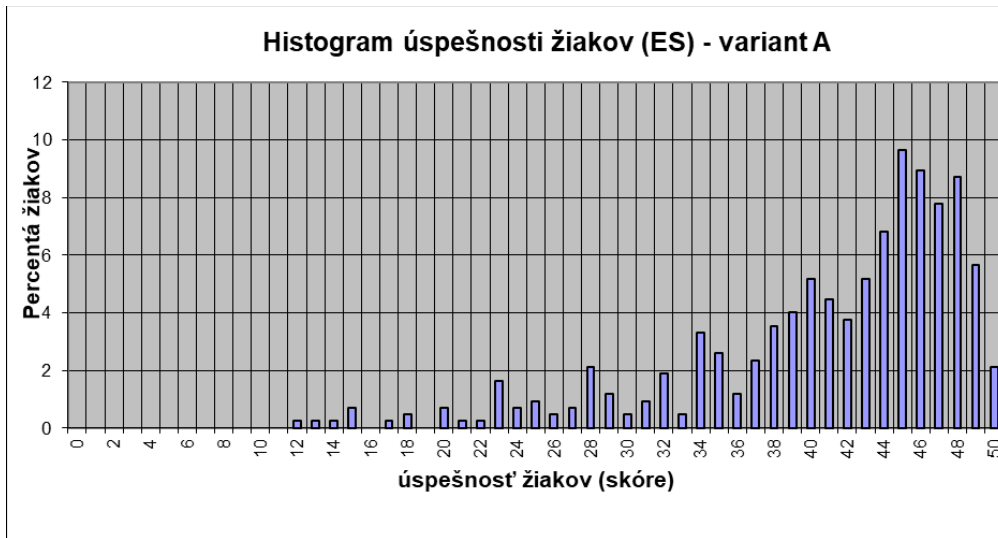
Základné štatistické parametre jazykového testu	Variant A		Variant B	
	ES	KS	ES	KS
Počet testovaných žiakov	425	78	372	100
Maximálna úspešnosť (%)	100,00	100,00	100,00	100,00
Minimálna úspešnosť (%)	24,00	30,00	28,00	30,00
Priemer (%)	81,66	82,54	84,84	77,56
Štandardná odchýlka (%)	15,57	14,98	12,74	13,88
Intervalový odhad úspešnosti populácie - dolná hranica (%)	51,13	53,19	59,88	50,36
Intervalový odhad úspešnosti populácie - horná hranica (%)	112,18	111,89	109,81	104,76
Štandardná chyba priemernej úspešnosti (%)	0,85	1,94	0,74	1,58
Interval spoľahlivosti pre priemernú úspešnosť - dolná hranica	79,96	78,66	83,36	74,40
Interval spoľahlivosti pre priemernú úspešnosť - horná hranica	83,36	86,41	86,33	80,72
Štandardná chyba merania pre úspešnosť (%)	4,60	4,46	4,39	4,80
Intervalový odhad úspešnosti priemerného žiaka (%) $x \pm$	9,01	8,74	8,61	9,40
Ďalšie štatistiky				
Medián (%)	86,00	88,00	88,00	78,00
Modus (%)	90,00	92,00	96,00	74,00
Šikmosť	-1,39	-1,32	-1,16	-0,79
Špicatosť	1,60	1,45	1,44	0,80
Reliabilita				
Cronbachovo α	0,91	0,91	0,88	0,88
Kuderov – Richardsonov koeficient	0,91	0,91	0,88	0,88

Zdroj: vlastné spracovanie

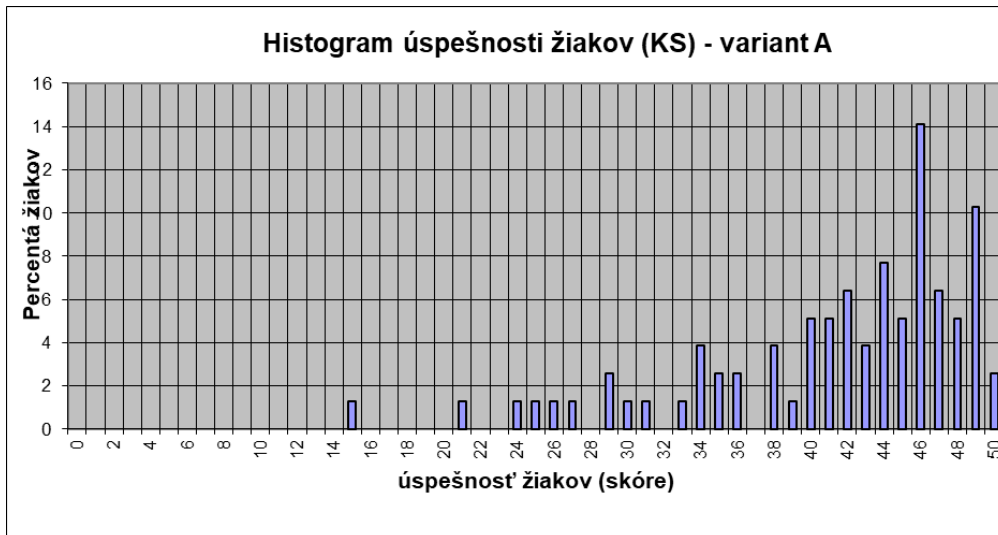
ES – experimentálna skupina, KS – kontrolná skupina

Grafické znázornenie úspešnosti žiakov v testovaní uvádzame prostredníctvom nasledujúcich histogramov pre oba varianty testu a obe skupiny – experimentálnu i kontrolnú.

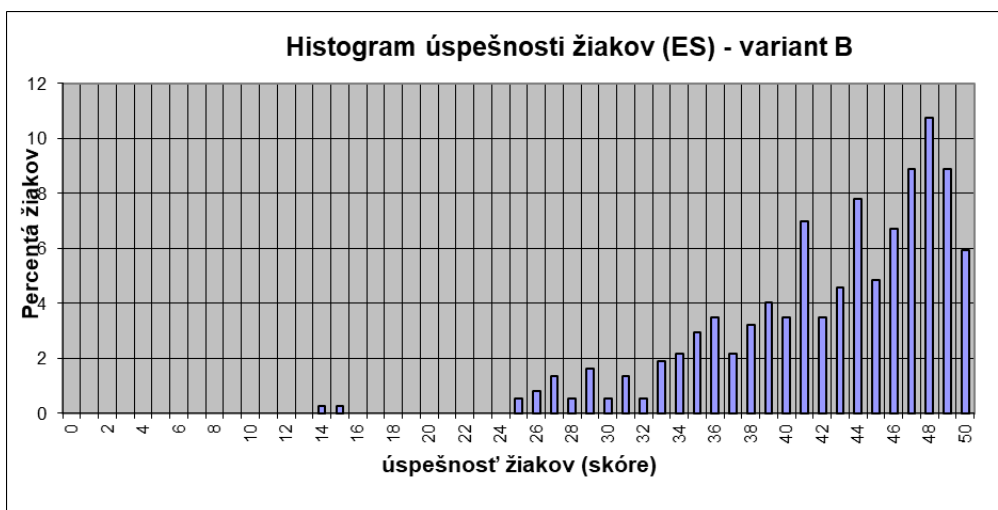
Graf 26: Grafické znázornenie úspešnosti žiakov v experimentálnej skupine (variant A)

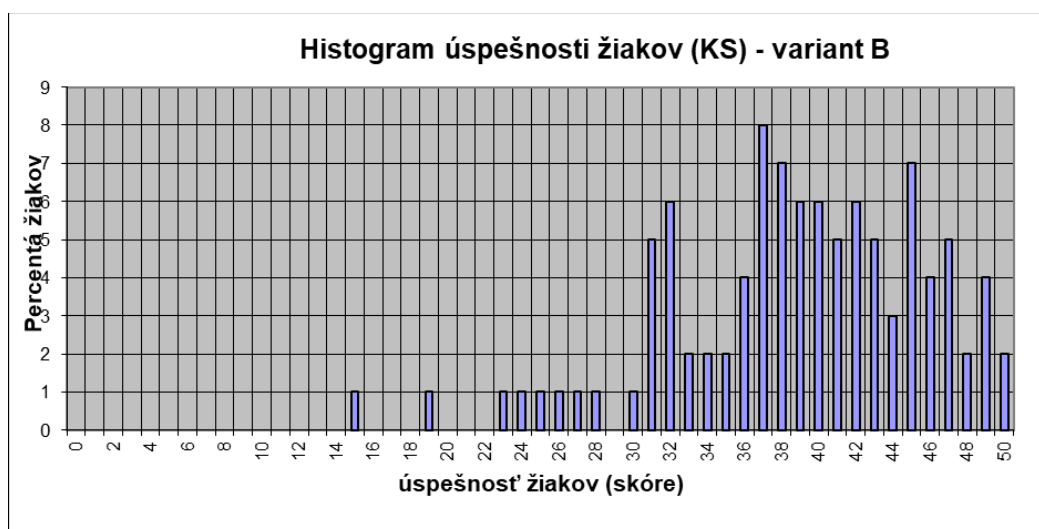
Graf 27: Grafické znázornenie úspešnosti žiakov v kontrolnej skupine (variant A)

Graf 28: Grafické znázornenie úspešnosti žiakov v experimentálnej skupine (variant B)

Graf 29: Grafické znázornenie úspešnosti žiakov v kontrolnej skupine (variant B)

Nadobudnuté skóre žiakov v rozpätí od 0 po 50 bodov znázorňuje vodorovná os *úspešnosť žiakov*. Percentuálne vyjadrenie počtu žiakov, ktorí dosiahli príslušnú hodnotu skóre, vyjadruje zvislá os *percentá žiakov*.

Ďalšie vlastnosti pilotného testu: validita, reliabilita, citlivosť, objektivita

Validita testu

Jazykový test bol zostavený z položiek, ktoré validovali traja skúsení odborníci (experti) na predmetnú oblasť (jeden učiteľ VŠ/metodik, dve učiteľky angličtiny/zároveň prvého stupňa). Každý expert priradil každej položke číselnú hodnotu, ktorá vyjadrovala stupeň dôležitosti položky vzhľadom na obsah učiva anglického jazyka na 1. stupni ZŠ. Obsahová validita jednotlivých položiek bola hodnotená na škále od 0 po 3, pričom *veľmi dôležitá položka*, bola expertom označená číslom 3, *dôležitá položka* číslom 2, *málo dôležitá / okrajová položka* alebo *položka mimo rámec obsahu základného učiva* číslom 1, a napokon *nedôležitá položka* bola označená nulou. Vychádzajúc z týchto údajov sme vypočítali priemernú hodnotu obsahovej validity pre každú položku. Potom sme z položiek s dobrou validitou (v intervale od 2 do 3) vytvorili dva varianty testu. Takto vytvorený test bol opätovne validovaný ako celok dvoma expertmi, a až tak sme ho napokon administrovali skupine žiakov v rámci pilotného testovania.

Reliabilita

Ďalšou dôležitou vlastnosťou nášho testu bol stupeň jeho spoľahlivosti, resp. presnosti. Reliabilitu nášho testu sme vyjadrili vypočítaným KR koeficientom a Cronbachovou alfou. V oboch variantoch testu šlo o vysoké hodnoty poukazujúce na vynikajúcu reliabilitu nášho nástroja merania (pre variant A hodnota $KR=C\alpha=0,91$, pre variant B hodnota $KR=C\alpha=0,88$), a teda zároveň aj o spoľahlivé individuálne rozhodovanie na základe testu.⁴

⁴ Podľa SCIO 2013 možno na základe veľkosti koeficientu reliability $C\alpha$ dospieť k týmto záverom pri porovnávaní frekventantov (Butašová, Lalinská, 2014):

Objektivita

Túto vlastnosť testu sme sa snažili zabezpečiť použitím objektívne skórovateľných položiek. Vo väčšine prípadov sme použili položky uzatvorené (priradovacie, s možnosťou výberu správnej odpovede). V prípade otvorených položiek sme zadanie položky formulovali tak, aby nedochádzalo k veľkej variabilite a rozmanitosti odpovedí.

Položková analýza testu

V tejto časti sa budeme venovať hodnoteniu psychometrických vlastností jednotlivých položiek, z ktorých test pozostával. Budeme analyzovať položky každého variantu testu zvlášť. V súvislosti s položkovou analýzou budú predmetom nášho záujmu tieto vlastnosti položiek: obťažnosť, citlivosť, korelácia a voľba odpovede.

Obťažnosť položky, resp. úspešnosť položky je percentuálne vyjadrenie pomeru počtu správnych odpovedí na danú položku k celkovému počtu odpovedí na túto položku. Čím je počet správnych odpovedí na túto položku vyšší, tým je položka ľahšia. Naopak vyšší počet nesprávnych odpovedí poukazuje na vyššiu obťažnosť položky. Položky s obťažnosťou nižšou ako 20 % sú považované za príliš ťažké. Položky s obťažnosťou vyššou ako 95 % považujeme za príliš ľahké. Položky, ktoré prekračujú hranice tohto intervalu sme v tabuľkách 2.2.1 a 2.2.2 vyznačili červenou farbou (vysoká obťažnosť). V teste sa nevyskytujú položky, ktoré by boli pre žiakov príliš ťažké (preto ich neznačíme).

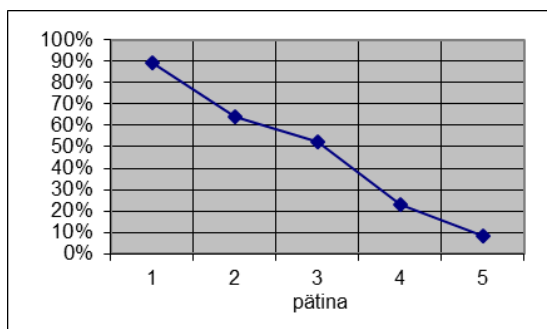
Pri kritériovo orientovaných testoch nižšia obťažnosť položiek nie je neobvyklá. Dokonca uzavreté položky s výberom odpovede majú dolnú hranicu obťažnosti posunutú k tzv. relatívnej nule, ktorá predstavuje oblasť uhádnutia správnej odpovede tipovaním. Napríklad do nášho testu sme zaradili položky s výberom z troch možností. Pri týchto položkách je šanca uhádnutia správnej odpovede 33 %. Dolná hranica intervalu prijateľnej obťažnosti takejto položky sa odporúča aspoň na 45 % (Butaš, Butašová, Folny, 2011).

Citlivosť položky, resp. diskriminačná hodnota položky predstavuje vlastnosť položky selektovať schopnejších žiakov od menej schopných. Pri výpočte citlivosti položiek v excelovskom súbore sme žiakov v jednotlivých variantoch najprv zoradili zostupne podľa úspešnosti, resp. skóre. Následne sme takto zoradených žiakov rozdelili do piatich rozsahom približne rovnakých skupín S1- najschopnejšia skupina, S2, S3, S4, S5 - najslabšia skupina. Pri každej položke sme vypočítali priemernú úspešnosť riešenia položky v danej skupine. Napokon rozdiel medzi najlepšou skupinou a najslabšou skupinou určil hodnotu citlivosti položky. Za dobrú citlivosť položky možno považovať hodnotu 30 %. Na grafické znázornenie citlivosti položiek možno použiť spojnicový graf – polygón. Ideálnu situáciu citlivosti položky medzi skupinami možno konštatovať vtedy, keď má spojnica klesajúcu tendenciu (príklad 1). Opačná situácia je zobrazená v príklade 2, kde ide o nízku citlivosť položky – nízku schopnosť rozlíšiť

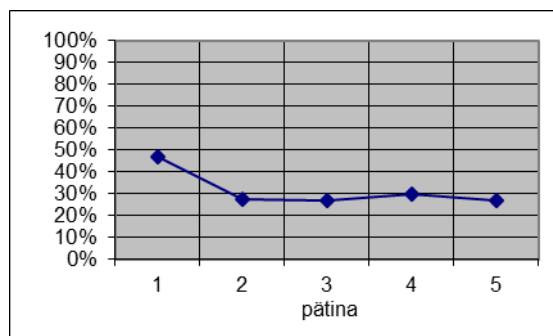
ak $C\alpha < 0,6$, tak na výsledky testu sa nedá prihliadať - vysoká miera vplyvu náhody na namerané výsledky,
ak $0,65 < C\alpha < 0,85$, tak výsledky testu možno využiť len ako jeden z podkladov pre individuálne rozhodovanie,
ak $0,85 < C\alpha < 0,95$, tak výsledky testu môžu slúžiť pre spoľahlivé individuálne rozhodovanie na základe testu,
ak $0,95 < C\alpha$, tak výsledky sú minimálne ovplyvnené náhodou - vynikajúce spoľahlivé výsledky.

skupiny žiakov. V tomto prípade dosahuje skupina 3 v priemere horšie výsledky ako skupiny 4 a 5, ktoré sú vedomostne slabšie.

Príklad 1 - dobrá citlivosť položky
(položka č. 44 / variant A: 80,9 %)

Príklad 2 – nízka citlivosť položky
(položka č. 22 / variant A: 20,0 %)

Nižšia citlivosť položiek v kritériovo orientovanom teste nie je dôvodom na zavrnutie položky, nakoľko tento typ testu nám má v skutočnosti rozdeliť žiakov na dve základné skupiny – tých, ktorí dosahujú príslušnú úroveň a tí, ktorí túto úroveň nedosahujú. Aj ten najslabší žiak by mal zvládnuť odpovedať správne na jednoduché položky.

Príliš nízke hodnoty citlivosti jednotlivých položiek sú vyznačené v sumárnych tabuľkách červenou farbou.

Korelácia položky so zvyškom testu (point biserial / PB) by mala dosahovať hodnotu aspoň 0,25. Veľmi nízke hodnoty korelácie položky blížiac sa k nule, dokonca záporné hodnoty poukazujú na nesúrodosť položky so zvyškom testu. Takéto položky by bolo potrebné z banky položiek vylúčiť. Opäť príliš nízke hodnoty týkajúce sa korelácie položiek so zvyškom testu sú vyznačené v sumárnych tabuľkách 2.2.1 a 2.2.2 červenou farbou.

Voľba odpovede – fungovanie kľúča a distraktorov v položkách s výberom odpovede. Pri posúdení fungovania výberu odpovedí v jednotlivých položkách sa riadime niekoľkými zásadami. Nesprávna odpoveď, resp. distraktor by nemal byť viac frekventovaný ako správna odpoveď. Avšak na druhej strane, ak má mať v položke svoje opodstatnenie, je potrebné, aby bol primerane atraktívny ako voľba a umožnil odlíšiť žiakov, ktorí disponujú požadovanou vedomosťou od žiakov ktorí nedisponujú touto vedomosťou alebo ňou disponujú iba čiastočne. Odporúča sa, aby sa frekvencia voľby / distraktora pohybovala v rozpätí aspoň 10% nesprávnych odpovedí a menej ako polovica nesprávnych odpovedí. V prípade neodpovedania na položku žiakom, hovoríme o neriešenosti položky – tá by nemala presiahnuť výšku 20% (Butaš, Butašová, Folny, 2011).

Tabuľka 9: Položková analýza jazykového testu (variant A)

Číslo položky	Obťažnosť položky	Citlivosť položky	Korelácia (PB)	Neriešenosť položky	Voľba odpovedí			Kľúč
					A/1	B/0	C	

1	97,4	8,5%	0,34	0,00%	97,4%	2,6%		1
2	97,4	7,0%	0,32	0,00%	97,4%	2,6%		1
3	96,6	14,1%	0,27	0,20%	96,6%	3,2%		1
4	96,4	12,7%	0,30	0,00%	96,4%	3,6%		1
5	94,2	12,7%	0,18	0,60%	94,2%	5,2%		1
6	89,9	35,2%	0,45	0,80%	89,9%	9,3%		1
7	71,6	65,7%	0,53	6,56%	71,6%	21,9%		1
8	87,1	44,3%	0,49	1,59%	87,1%	11,3%		1
9	89,9	43,7%	0,48	1,99%	89,9%	8,2%		1
10	93,2	28,2%	0,40	1,59%	93,2%	5,0%		1
11	98,4	7,0%	0,25	0,00%	0,8%	98,4%	0,8%	B
12	86,5	42,8%	0,46	0,20%	86,5%	1,2%	12,1%	A
13	88,9	28,8%	0,35	0,20%	4,8%	88,9%	6,2%	B
14	90,7	31,0%	0,39	0,60%	90,7%	7,4%	1,4%	A
15	97,8	9,9%	0,23	0,20%	0,6%	1,4%	97,8%	C
16	94,2	26,8%	0,47	0,60%	94,2%	5,2%		1
17	91,8	36,4%	0,49	0,80%	91,8%	7,4%		1
18	71,0	70,8%	0,56	2,98%	71,0%	26,0%		1
19	72,4	78,6%	0,59	3,78%	72,4%	23,9%		1
20	92,2	27,1%	0,42	2,78%	92,2%	5,0%		1
21	97,0	15,5%	0,42	0,40%	97,0%	2,6%		1
22	32,4	20,0%	0,10	0,60%	32,4%	67,0%		1
23	82,3	43,0%	0,38	1,59%	82,3%	16,1%		1
24	91,1	23,7%	0,26	0,40%	91,1%	8,5%		1
25	95,6	16,9%	0,36	0,40%	95,6%	4,0%		1
26	90,1	34,2%	0,40	0,99%	90,1%	8,9%		1
27	83,3	37,8%	0,40	0,60%	83,3%	16,1%		1
28	92,6	32,4%	0,40	0,40%	92,6%	7,0%		1
29	83,5	37,0%	0,33	0,20%	83,5%	16,3%		1
30	81,9	35,3%	0,35	0,99%	81,9%	17,1%		1
31	82,9	33,9%	0,32	0,60%	82,9%	6,6%	9,7%	A
32	93,2	23,9%	0,38	0,80%	1,4%	93,2%	4,6%	B
33	75,3	66,8%	0,52	1,19%	75,3%	16,9%	6,6%	A
34	81,7	60,6%	0,53	2,98%	8,0%	7,4%	81,7%	C
35	79,7	68,2%	0,55	4,17%	79,7%	16,1%		1
36	78,1	66,6%	0,56	3,98%	78,1%	17,9%		1
37	71,8	65,9%	0,50	7,36%	71,8%	20,9%		1
38	80,3	75,6%	0,64	6,16%	80,3%	13,5%		1
39	68,0	70,1%	0,55	4,97%	68,0%	27,0%		1
40	68,6	68,3%	0,51	2,98%	68,6%	28,4%		1
41	95,4	22,5%	0,43	1,39%	95,4%	3,2%		1
42	85,1	54,9%	0,55	1,39%	85,1%	13,5%		1
43	78,7	69,6%	0,60	4,97%	78,7%	16,3%		1
44	52,1	80,9%	0,52	5,96%	52,1%	41,9%		1
45	67,2	72,5%	0,52	3,58%	67,2%	29,2%		1
46	67,8	80,2%	0,60	5,77%	67,8%	26,4%		1
47	72,4	73,5%	0,55	4,77%	72,4%	22,9%		1
48	71,2	69,1%	0,52	7,95%	71,2%	20,9%		1
49	53,3	70,3%	0,51	9,34%	53,3%	37,4%		1
50	39,2	73,1%	0,45	11,13%	39,2%	49,7%		1

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka 10: Položková analýza jazykového testu (variant B)

Číslo položky	Obťažnosť položky	Citlivosť položky	Korelácia (PB)	Neriešenosť položky	Voľba odpovedí			Kľúč
					A/1	B/0	C	

1	97,7	2,7%	0,14	0,00%	97,7%	2,3%		1
2	98,3	6,2%	0,13	0,00%	98,3%	1,7%		1
3	97,2	9,9%	0,23	0,21%	97,2%	2,5%		1
4	97,7	8,6%	0,19	0,64%	97,7%	1,7%		1
5	88,3	44,4%	0,50	1,48%	88,3%	10,2%		1
6	91,7	20,0%	0,25	2,33%	91,7%	5,9%		1
7	91,7	29,6%	0,39	2,54%	91,7%	5,7%		1
8	49,4	81,1%	0,57	0,85%	49,4%	49,8%		1
9	85,4	46,2%	0,47	3,39%	85,4%	11,2%		1
10	91,1	21,0%	0,31	1,48%	91,1%	7,4%		1
11	97,9	9,9%	0,31	0,64%	0,8%	97,9%	0,6%	B
12	97,5	8,6%	0,23	0,64%	97,5%	0,6%	1,3%	A
13	90,0	37,0%	0,47	1,06%	4,7%	4,2%	90,0%	C
14	92,2	28,4%	0,36	0,64%	92,2%	4,4%	2,8%	A
15	97,9	7,4%	0,25	0,42%	0,6%	1,1%	97,9%	C
16	94,9	17,8%	0,34	1,27%	94,9%	3,8%		1
17	94,5	24,7%	0,43	1,06%	94,5%	4,4%		1
18	73,3	72,8%	0,59	3,39%	73,3%	23,3%		1
19	76,1	63,8%	0,54	3,39%	76,1%	20,6%		1
20	86,4	39,8%	0,50	5,30%	86,4%	8,3%		1
21	98,5	4,9%	0,24	0,42%	98,5%	1,1%		1
22	94,7	13,8%	0,31	0,85%	94,7%	4,4%		1
23	92,8	16,0%	0,27	0,42%	92,8%	6,8%		1
24	94,7	13,8%	0,29	0,42%	94,7%	4,9%		1
25	88,6	39,5%	0,43	1,69%	88,6%	9,7%		1
26	78,8	31,0%	0,27	0,42%	78,8%	20,8%		1
27	73,1	42,6%	0,31	0,00%	73,1%	26,9%		1
28	87,1	44,4%	0,43	0,64%	87,1%	12,3%		1
29	83,1	37,1%	0,38	0,85%	83,1%	16,1%		1
30	85,2	29,2%	0,27	1,27%	85,2%	13,6%		1
31	83,1	35,6%	0,33	0,64%	83,1%	7,0%	9,3%	A
32	74,2	34,7%	0,26	0,85%	5,1%	74,2%	19,9%	B
33	70,1	54,7%	0,42	2,12%	15,7%	70,1%	12,1%	B
34	85,6	37,3%	0,37	5,30%	4,7%	4,4%	85,6%	C
35	87,7	40,7%	0,47	3,39%	87,7%	8,9%		1
36	89,8	28,7%	0,36	1,48%	89,8%	8,7%		1
37	96,2	16,0%	0,27	0,85%	96,2%	3,0%		1
38	95,1	16,3%	0,29	1,06%	95,1%	3,8%		1
39	46,0	82,6%	0,56	19,28%	46,0%	34,7%		1
40	73,5	63,5%	0,47	2,12%	73,5%	24,2%		1
41	95,3	15,1%	0,24	1,06%	95,3%	3,6%		1
42	87,3	42,5%	0,47	1,27%	87,3%	11,4%		1
43	79,9	50,2%	0,49	3,60%	79,9%	16,5%		1
44	51,3	71,3%	0,48	7,42%	51,3%	41,3%		1
45	69,9	65,5%	0,51	4,03%	69,9%	26,1%		1
46	72,9	68,2%	0,56	6,36%	72,9%	20,8%		1
47	80,5	49,4%	0,46	5,08%	80,5%	14,4%		1
48	62,7	69,7%	0,50	2,75%	62,7%	34,5%		1
49	59,5	75,4%	0,54	21,61%	59,5%	18,9%		1
50	38,8	79,3%	0,50	19,92%	38,8%	41,3%		1

Zdroj: vlastné spracovanie

Posúdenie ovládania angličtiny žiakmi v zmysle teórie odpovede na položku

Pri posudzovaní ovládania jazyka na príslušnej referenčnej úrovni možno použiť viacero metód. Tieto metódy posudzovania ovládania jazyka rozdeľujeme do troch skupín: metódy založené na posudzovaní osôb (učiacich sa, žiakov, študentov), metódy založené na posudzovaní položiek a metódy založené na kombinovaní viacerých modelov IRT.

Prvé dve skupiny metód založených na posudzovaní osôb alebo položiek vyžadujú rozhodovanie expertov. Vzhľadom na to, že v rámci empirického výskumu je finančne nákladné a organizačne náročné disponovať tímom expertov, ktorí by vykonali posudky vzhľadom na toľké osoby alebo položky, zameriame sa na aplikovanie metód založených na kombinovaní modelov IRT. Za účelom posúdenia ovládania jazyka na príslušnej referenčnej úrovni je vhodné použiť Schulzovu metódu (Butašová, Lalinská, 2014), ktorá patrí medzi metódy zamerané na oblasť merania (domain-referenced method). Oblasť sa v tomto kontexte definuje ako súbor vedomostí a zručností žiakov, ktoré sú predmetom merania a testovania prostredníctvom súboru náhodne vybraných homogénnych položiek (Janssen, Tuerlinckx, Meulders, De Boeck, 2000).

Schulzova metóda spočíva v kombinácii Guttmanovho modelu škálovania a modelov IRT. Na základe výsledkov psychometrických analýz každá položka nadobúda odhady parametrov obťažnosti (Raschov 1PL model), alebo obťažnosti a diskriminácie (2PL model), alebo obťažnosti, diskriminácie a pseudonáhody (Lordov 3PL model). Na základe odpovedí testovaných osôb na príslušné položky v teste možno odhadnúť latentnú vlastnosť – schopnosť každej osoby (θ). Podstata Schulzovej metódy spočíva vo vypočítaní pravdepodobnosti správnej odpovede na každú položku u každej osoby so schopnosťou θ . Z pravdepodobností správnej odpovede na jednotlivé položky sa následne vypočíta ich aritmetický priemer. To znamená, že pre každú osobu získavame jej priemernú pravdepodobnosť správnej odpovede na položky z danej referenčnej oblasti (A1, A2, B1, ...).

Rozhodnutie o ovládaní/neovládaní jazyka na príslušnej úrovni sa uskutoční na základe porovnania priemernej pravdepodobnosti každej osoby so zvoleným kritériom. Ak by sme sa prísne držali tejto metódy, Schulz toto porovnávacie kritérium priemernej pravdepodobnosti stanovuje na 0,80 (Schulz, Kolen, Nicewander, 1999). To znamená, že ak osoba má priemernú pravdepodobnosť správnej odpovede na položky z danej oblasti väčšiu nanajvýš rovnú 0,80, tak možno konštatovať, že ovláda jazyk na danej úrovni. Ak je jej priemerná pravdepodobnosť nižšia ako 0,80, osoba neovláda jazyk na danej úrovni. V súvislosti s meraním jazykovej kompetencie pomocou homogénnych testov psychometrici, ktorí sa intenzívne zaoberajú problematikou merania jazykových úrovní v zmysle SERRJ, toto porovnávacie kritérium stanovujú miernejšie a odporúčajú používať hodnotu 0,65. Ak test pozostáva z veľmi malého počtu položiek s rôznym stupňom obťažnosti, stojí za zváženie (opäť diskusia medzi expertmi) toto porovnávacie kritérium ešte viac znížiť, napríklad na 0,50.

Posúdenie cudzojazyčnej kompetencie žiakov výskumnej vzorky

Základný predpoklad aplikovania Schulzovej metódy sme splnili tým, že do testu boli zaradené iba položky z oblasti A1.1, čím bola zabezpečená istá homogenita testu vzhľadom na testovanú oblasť (domain-referenced method). V tomto prípade sme sa mohli oprieť o zodpovedné hodnotenie a validovanie položiek zo strany expertov, ktorí položky validovali a posúdili mieru ich príslušnosti k obsahu – oblasti A1.1.

Na určenie hraničného skóre podľa Schulzovej metódy, t.j. hranice medzi ovládaním a neovládaním príslušného cudzieho jazyka žiakmi na úrovni A1.1, sme najprv použili odhady parametrov obťažnosti položiek a schopnosti žiakov, ktoré vypočítal program OPLM a Winsteps. Na základe týchto parametrov, ktoré sme umiestnili do excelovskej tabuľky, sme vypočítali pravdepodobnosti správnej odpovede každého žiaka na každú položku v teste. Potom sme každému žiakovi priradili aritmetický priemer vypočítaný z čiastkových pravdepodobností správnej odpovede na jednotlivé položky. Takto sme dostali pre každého žiaka priemernú hodnotu pravdepodobnosti správnej odpovede na položky z príslušnej testovanej oblasti. Rozhodnutie o ovládaní/neovládaní anglického jazyka konkrétnym žiakom úrovni A1.1 spočíva v porovnaní jeho priemernej pravdepodobnosti odpovedať správne na položky z danej oblasti so zvoleným kritériom. Ak je hodnota pravdepodobnosti väčšia nanajvýš rovná hodnote porovnávacieho kritéria, tak žiak ovláda anglický jazyk na úrovni A1.1. Pôvodná Schulzova metóda stanovuje toto kritérium na hodnotu 0,80. Medzinárodné centrum pre pedagogické štúdie (CIEP), ktoré sa dlhodobo venuje meraniu a hodnoteniu jazykovej úrovne podľa SERRJ, odporúča toto kritérium nastaviť miernejšie na hodnotu 0,65 (tohto odporúčania sa budeme pridŕžať aj my). Pre zaujímavosť uvedieme výsledky posúdenia cudzojazyčnej kompetencie žiakov aj vzhľadom na nižšie porovnávajúce kritérium s hodnotou 0,5.

Výsledky Schulzovej metódy prezentujeme vo forme tabuľky a graficky vo forme histogramov. V tabuľke uvádzame percentuálne vyjadrenie počtu žiakov experimentálnej a kontrolnej skupiny, ktorí dosiahli, resp. nedosiahli predpokladanú referenčnú úroveň vzhľadom na porovnávacie kritérium Schulzovej metódy (0.80, 0.65, 0.50). V histograme uvádzame tri dvojice stĺpcov vzhľadom na toto porovnávacie kritérium – červené stĺpce vyjadrujú počet žiakov, ktorí nedosiahli požadovanú úroveň A1.1 na základe výsledkov jazykového testu. Zelené stĺpce znázorňujú počet žiakov, ktorí dosiahli na základe výsledkov testu predpokladanú úroveň A1.1. Histogramy uvádzame pre obe skupiny žiakov – experimentálnu i kontrolnú. Pri vyhodnocovaní sme využili Raschov logistický model s jedným parametrom.

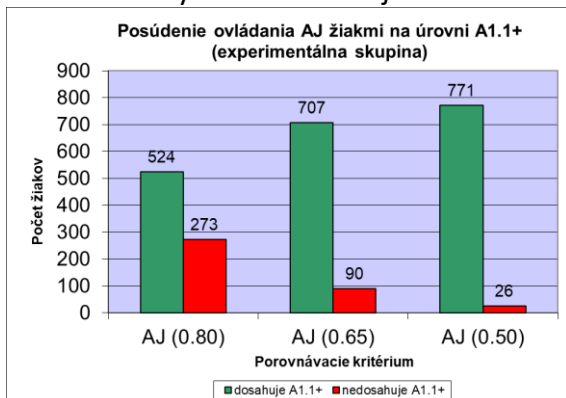
Tabuľka 11: Porovnanie dosahovanej úrovne žiakov experimentálnej a kontrolnej skupiny (%)

Porovnávacie kritérium ↓	Experimentálna skupina		Kontrolná skupina	
	dosahuje A1.1	nedosahuje A1.1+	dosahuje A1.1+	Nedosahuje A1.1+

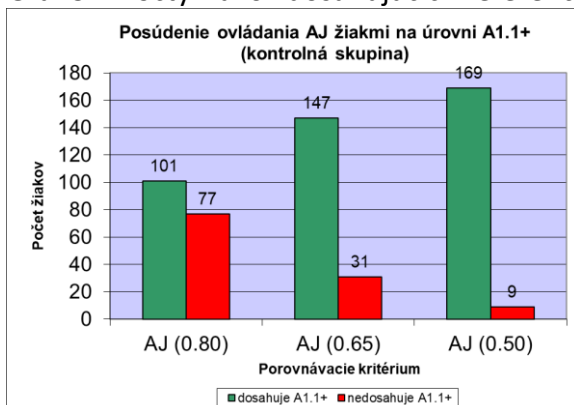
0,80 (Schulz)	65,7 %	34,3 %	56,7 %	43,3 %
0,65 (CIEP)	88,7 %	11,3 %	82,6 %	17,4 %
0,50	96,7 %	3,3 %	94,9 %	5,1 %

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf 30: Počty žiakov dosahujúcich referenčnú úroveň A1.1 (experimentálna skupina)

Graf 31: Počty žiakov dosahujúcich referenčnú úroveň A1.1 (kontrolná skupina)

Z prezentovaných výsledkov vyplýva, že pri kritériu odporúčanom pre jazykové skúšky (0,65) dosahuje predpokladanú jazykovú úroveň na základe testu 88,7 % žiakov experimentálnej skupiny a 82,6% žiakov kontrolnej skupiny. Oba výsledky možno považovať za priaznivé pre obe sledované populácie žiakov – experimentálnu i kontrolnú skupinu. V ďalšej časti odhalíme, či rozdiely medzi skupinami v dosahovanej úrovni v jednotlivých komunikačných jazykových činnostiach budú signifikantne rozdielne.

Ústna skúška

Podstatou ústnej skúšky bolo *hovorenie* (8 otázok/položiek). Ústna časť testovania prebiehala vo forme rozhovoru medzi učiteľom a žiakom. Vyučujúci viedol po celý čas dialóg pomocou

zaslaného obrázku. Prísediaci učiteľ robil zápis do odpovedového hárku. Otázky v rozhovore smerovali k opisu obrázka, pomenovaniu zvieratiek na obrázku, opisu činností osôb zobrazených na obrázku, ale aj otázku o základných osobných údajoch žiaka.

V nasledujúcej tabuľke prezentujeme jednotlivé otázky z hľadiska ich obťažnosti, resp. úspešnosti žiakov v ich riešení (pomer všetkých správnych odpovedí na príslušnú otázku ku všetkým odpovediam žiakov).

Tabuľka 12: Obťažnosť otázok ústnej skúšky (ES – experimentálna skupina, KS – kontrolná skupina)

		O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8
Obťažnosť položiek	ES (%)	97,4	95,5	92,6	96,4	84,3	95,8	93,1	94,2
	KS (%)	93,8	85,3	83,6	96,6	75,1	91,5	86,4	84,7

Zdroj: vlastné spracovanie

Z tabuľky vyplýva, že takmer vo všetkých otázkach (okrem otázky č. 4) dosahujú žiaci experimentálnej skupiny vyššiu úspešnosť. Čo by mohlo predikovať isté signifikancie v oblasti ústneho prejavu v prospech experimentálnej skupiny. V tejto súvislosti by sme na základe ústnej skúšky mali verifikovať výskumnú hypotézu VH4.

Verifikácia výskumných hypotéz

Súčasťou výskumnej úlohy v súvislosti s experimentálnym overovaním metódy Jolly Phonics bolo stanovenie hypotéz, ktoré možno verifikovať na základe údajov nameraných pomocou jazykového testu a ústnej skúšky. Ide o tieto výskumné hypotézy:

VH1: Žiaci experimentálnych tried budú v porovnaní so žiakmi z kontrolnej skupiny dosahovať lepšie výsledky v *počúvaní s porozumením*.

VH2: Žiaci experimentálnych tried budú v porovnaní so žiakmi z kontrolnej skupiny dosahovať lepšie výsledky v *čítaní s porozumením*.

VH3: Žiaci experimentálnych tried budú v porovnaní so žiakmi z kontrolnej skupiny dosahovať lepšie výsledky v *písomnom prejave*.

VH4: Žiaci experimentálnych tried budú v porovnaní so žiakmi z kontrolnej skupiny dosahovať lepšie výsledky v *ústnom prejave*.

Operacionalizácia výskumných hypotéz

Predmetné výskumné hypotézy možno operacionalizovať nasledovným spôsobom.

VH1: Žiaci experimentálnych tried budú v porovnaní so žiakmi z kontrolnej skupiny dosahovať lepšie výsledky v *počúvaní s porozumením*.

Operacionalizácia VH1:

1. jednorozmerná premenná – dosiahnuté výsledky v písomnom teste z anglického jazyka = hodnota dosiahnutého skóre v subteste *počúvanie s porozumením*
2. premenná – dve roviny vzhľadom na príslušnosť ku skupine: kontrolná a experimentálna.

VH2: Žiaci experimentálnych tried budú v porovnaní so žiakmi z kontrolnej skupiny dosahovať lepšie výsledky v *čítaní s porozumením*.

Operacionalizácia VH2:

1. jednorozmerná premenná – dosiahnuté výsledky v písomnom teste z anglického jazyka = hodnota dosiahnutého skóre v subteste *čítanie s porozumením*
2. premenná – dve roviny vzhľadom na príslušnosť ku skupine: kontrolná a experimentálna.

VH3: Žiaci experimentálnych tried budú v porovnaní so žiakmi z kontrolnej skupiny dosahovať lepšie výsledky v *písomnom prejave*.

Operacionalizácia VH3:

1. jednorozmerná premenná – dosiahnuté výsledky v písomnom teste z anglického jazyka = hodnota dosiahnutého skóre v subteste *písanie*
2. premenná – dve roviny vzhľadom na príslušnosť ku skupine: kontrolná a experimentálna.

VH4: Žiaci experimentálnych tried budú v porovnaní so žiakmi z kontrolnej skupiny dosahovať lepšie výsledky v *ústnom prejave*.

Operacionalizácia VH4:

1. jednorozmerná premenná – dosiahnuté výsledky v ústnom prejave = hodnota dosiahnutého bodového skóre ústnej skúšky
2. premenná – dve roviny vzhľadom na príslušnosť ku skupine: kontrolná a experimentálna.

Pri verifikovaní výskumných hypotéz budeme teda vychádzať z čiastkových skóre, ktoré dosiahli žiaci experimentálnej a kontrolnej skupiny v jednotlivých subtestoch (VH1-VH3) a z celkového skóre, ktoré žiaci obdržali v ústnej skúške / časť hovorenie (VH4).

Deskriptívna štatistika

Za účelom štatistického spracovania a analýzy nameraných dát vzhľadom na experimentálnu a kontrolnú skupinu sme využili známe postupy deskriptívnej štatistiky, kde sme sa sústredili na popis základných štatistických ukazovateľov (priemer, minimum, maximum, rozptyl, medián, modus, smerodajná odchýlka). Nasledujúca tabuľka ilustruje deskriptívnu štatistiku výsledkov, ktoré dosiahli žiaci v jednotlivých subtestoch a v ústnej skúške. V jednotlivých častiach skúšky mohol žiak získať maximálne: 20 bodov (PP/počúvanie s porozumením), 14 bodov (ČP/čítanie s porozumením), 16 bodov (P/písanie) a 8 bodov (H/hovorenie).

Tabuľka 13: Deskriptívna štatistika výsledkov žiakov v jednotlivých zručnostiach (PP, ČP, P, H)

	Skupina	Počet žiakov	Priemer	Min	Max	Rozptyl	Modus	Medián	Smerodajná odchýlka	Štandardná chyba merania
PP	Experimentálna	797	18,08	3	20	6,52	20	19	2,552	0,090
	Kontrolná	178	17,29	4	20	8,71	20	18	2,954	0,221
ČP	Experimentálna	797	11,77	1	14	4,39	13	13	2,095	0,074
	Kontrolná	178	11,72	4	14	3,94	13	12	1,983	0,149
P	Experimentálna	797	11,72	0	16	13,68	15	12	3,700	0,131
	Kontrolná	178	10,87	1	16	12,34	13	12	3,502	0,262
Celý test	Experimentálna	797	41,57	12	50	51,95	48	44	7,209	0,255
	Kontrolná	178	39,87	15	50	53,71	46	41	7,310	0,548
H	Experimentálna	840	7,5	0	8	1,19	8	8	1,093	0,038
	Kontrolná	177	7,0	1	8	2,46	8	8	1,568	0,118

Zdroj: SPSS a vlastné spracovanie

Vyššiu priemernú hodnotu nameraného skóre sme zaznamenali vo všetkých troch subtestoch aj vo výsledkoch ústnej skúšky, a to v prospech experimentálnej skupiny. Možno teda predpokladať rozdielnosť medzi experimentálnou a kontrolnou skupinou. Či pôjde o signifikantné rozdielnosť zistíme pomocou štatistického testovania výskumných hypotéz VH1-VH4.

Testovanie a verifikácia výskumných hypotéz

Ďalej zisťujeme, v ktorých subtestoch je miera nameraných výsledkov vzhľadom na experimentálnu a kontrolnú skupinu signifikantne rozdielna. Na tento účel sme použili Man-Whitneyho U-test. Tento test, nazývaný aj Wilcoxonov dvojvýberový test umožňuje testovať hypotézu o zhode dvoch distribučných funkcií (Markechová, Stehlíková, Tirpáková, 2011, s. 309). V našom výskume týmito distribučnými funkciami (ozn. F, G) chápeme náhodný výber zo základného súboru získaného bodového skóre v danom subteste žiakmi experimentálnej skupiny (výber 1) a získaného bodového skóre daného subtestu/časti skúšky žiakmi kontrolnej skupiny (výber 2), pričom počet hodnôt vzhľadom na oba výbery nemusí byť rovnaký. To je aj náš prípad, keďže máme nerovný počet žiakov experimentálnej a kontrolnej skupiny. Testujeme nulovú hypotézu $H_0: F = G$ (rozdiely získaného bodového skóre v danom subteste medzi experimentálnou a kontrolnou skupinou nie sú signifikantné) oproti alternatívnej hypotéze $H_1: F \neq G$ (rozdiely získaného bodového skóre v danom subteste medzi

experimentálnou a kontrolnou skupinou sú signifikantné). Údaje sme spracovali pomocou programu SPSS. Hodnota testovacej štatistiky je uvedená v tabuľke ako Z.

Tabuľka 14: Štatistické ukazovatele a signifikancie podľa Mann-Whitneyho testu

	PP	ČP	P	Celý test	Hovorenie
Mann-Whitney U	57796,500	68770,500	58969,000	59456,000	62543,000
Wilcoxon W	73727,500	84701,500	74900,000	75387,000	78296,000
Z	-3,983	-,648	-3,540	-3,384	-4,124
Asymp. Sig. (2-tailed)	,000***	,517	,000***	,001**	,000***

Zdroj: SPSS

Z tabuľky pozorujeme, že pre zvolenú hladinu štatistickej významnosti $\alpha = 0,001$ zamietame testovanú hypotézu H_0 v prípade počúvania s porozumením, písania a hovorenia, resp. v častiach *počúvanie s porozumením, písanie a hovorenie sa prejavila signifikantná rozdielnosť* medzi kontrolnou a experimentálnou skupinou v prospech experimentálnej skupiny. Štatisticky významný rozdiel medzi experimentálnou a kontrolnou skupinou sme zaznamenali aj vzhľadom na celý test, avšak len na hladine štatistickej významnosti $\alpha = 0,01$. V prípade testovanej komunikačnej činnosti *čítanie s porozumením* sa štatisticky významná rozdielnosť v dosahovanom skóre žiakov kontrolnej a experimentálnej skupiny neprejavila. Tieto štatistické významnosti v jednotlivých subtestoch (PP, P, celý test) a v ústnej skúške sme potvrdili pomocou SPSS aj prostredníctvom Levenovho testu.

Tabuľka 15: Štatistické ukazovatele podľa Levenovho testu (výstup SPSS)

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	Df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
PP	Equal variances assumed	6,894	0,009	3,646	973	0,000***	0,795	0,218	0,367	1,223
	Equal variances not assumed			3,324	239,472	0,001***	0,795	0,239	0,324	1,266
ČP	Equal variances assumed	0,353	0,553	0,276	973	0,782	0,048	0,172	-0,290	0,385
	Equal variances not assumed			0,286	272,514	0,775	0,048	0,166	-0,280	0,375
P	Equal variances assumed	0,021	0,886	2,827	973	0,005**	0,859	0,304	0,263	1,455

	Equal variances not assumed			2,927	272,470	0,004**	0,859	0,293	0,281	1,436
Celý test	Equal variances assumed	0,290	0,590	2,839	973	0,005**	1,701	0,599	0,526	2,877
	Equal variances not assumed			2,815	259,524	0,005**	1,701	0,604	0,511	2,892
H	Equal variances assumed	55,701	0,000	5,299	1015	0,000***	0,52111	0,09833	0,32815	0,71406
	Equal variances not assumed			4,211	213,389	0,000***	0,52111	0,12376	0,27716	0,76506

Zdroj: SPSS

Aj prostredníctvom Levenovho testu sa prejavili štatisticky významné rozdiely v hodnotených zručnostiach *počúvanie s porozumením, písanie a hovorenie* v prospech experimentálnej skupiny. Na hladine štatistickej významnosti $\alpha = 0,001$ potvrdzujeme výskumné hypotézy VH1 a VH4. Na hladine štatistickej významnosti $\alpha = 0,01$ potvrdzujeme v zmysle Levenovho testu výskumnú hypotézu VH3. Výskumnú hypotézu VH2 možno na základe štatistických výsledkov oboch testov zamietnuť.

Zhrnutie výsledkov záverečného testovania

Cieľom tejto podkapitoly záverečnej správy bolo štatisticky vyhodnotiť výsledky záverečného merania v rámci experimentálneho overovania metódy *Jolly Phonics*. Záverečné meranie pozostávalo z písomnej a ústnej časti. Písomnej časti sa zúčastnilo spolu 975 žiakov z toho 797 žiakov patrilo do experimentálnej a 178 žiakov do kontrolnej skupiny. Ústnej časti sa zúčastnilo spolu 1017 žiakov z toho 840 žiakov patrilo do experimentálnej a 177 žiakov do kontrolnej skupiny.

Ako nástroj písomnej časti skúšky bol použitý jazykový test z angličtiny skoncipovaný pre úroveň A1.1 v dvoch variantoch. Test bol podrobený kompletnej analýze. Na predmetnej populácii sa prejavil ako kvalitný nástroj, čo možno doložiť vysokou mierou reliability (variant A: 0,91 a variant B: 0,88) a vykonanou položkovou analýzou. Ústna skúška bola vedená formou rozhovoru učiteľa so žiakom a pozostávala z ôsmich otázok testujúcich hovorenie žiakov.

V zmysle modernej testovej teórie sme vykonali posúdenie dosahovanej jazykovej úrovne žiakov v anglickom jazyku. Na tento účel sme využili Schulzovu metódu, ktorá poukázala na priaznivé výsledky v oboch skupinách, experimentálnej i kontrolnej. Pri odporúčanom kritériu 0,65 až 88,7 % žiakov experimentálnej a 82,6 % žiakov kontrolnej skupiny dosahuje predpokladanú jazykovú úroveň A1.1 v anglickom jazyku. Keďže sme v rámci merania použili

validný test s vysokým stupňom reliability, možno ho považovať za spoľahlivý nástroj pre individuálne rozhodovanie o jazykovej kompetencii žiakov (SCIO 2013).

Ďalším predmetom výskumnej úlohy bola verifikácia výskumných hypotéz VH1-VH4. Signifikantné rozdiely sa prejavili v častiach *počúvanie s porozumením* (VH1), *písanie* (VH3) a *hovorenie* (VH4), a to v prospech experimentálnej skupiny. Signifikantné rozdiely sa nepreukázali v prípade testovanej zručnosti *čítanie s porozumením*. Za účelom overenia výskumných hypotéz boli použité: Man-Whitneyho U-test a Levenov test. Na základe použitých štatistických testov možno potvrdiť výskumné hypotézy: VH1, VH3 a VH4. Výskumnú hypotézu VH2 zamietame.

Spracovanie štatistických údajov bolo vykonané prostredníctvom štatistického softvéru SPSS a tabuľkového editora Excel.

8. ZÁVERY A ODPORÚČANIA

Experimentálne overovanie s názvom *Efektivita vyučovacej metódy Jolly Phonics v primárnom vzdelávaní* sa realizovalo od roku 2017 a v roku 2021 bolo úspešne ukončené. Vyučovaciu metódu sa podarilo zaviesť do vyučovania anglického jazyka vo všetkých štyroch ročníkoch primárneho vzdelávania v 46 základných školách z celého Slovenska, ktoré sa do overovania zapojili. Experimentálne overovanie hodnotíme pozitívne. Počas trvania experimentálneho overovania sa podarilo dosiahnuť stanovené ciele a verifikovať výskumné hypotézy.

Metóda Jolly Phonics nebola primárne vyvinutá pre vyučovanie cudzích jazykov. Ide o fonetickú metódu, ktorá je založená na prepojení zvukov a písmen, primárne využívanú vo Veľkej Británii v zmiešaných triedach britských žiakov a žiakov cudzincov. Experimentálnym overovaním v slovenských školách sa potvrdilo, že metóda Jolly Phonics má, za dodržania špecifických podmienok, uplatnenie aj v podmienkach vyučovania anglického jazyka ako cudzieho jazyka v primárnom vzdelávaní.

Špecifické podmienky, ktoré podmieňujú využívanie metódy Jolly Phonics v slovenských školách spočívajú v tom, že učitelia vyučujúci touto metódou musia absolvovať odborné školenie k danej metóde v certifikovnom centre Jolly Phonics, ktoré sa nachádza v Pezinku. Druhou podmienkou je využívanie didaktických prostriedkov zo série Jolly Phonics, ktoré sú pripravené presne podľa princípov Jolly Phonics, musia sa preberať v presne stanovenom poradí a nedajú sa nahradiť bežnými učebnicami cudzích jazykov.

Úspešnosť aplikovania vyučovacej metódy do praxe bola podporená tým, že experimentálni učitelia dostávali od žiadateľa o experimentálne overovanie rozsiahlu podporu počas celej doby trvania projektu. Išlo o presný rozpis krokov pri aplikovaní metódy na hodinách v podobe časovo tematických plánov, pravidelné školenia k využívaniu metódy a didaktických prostriedkov aj vytvorenie priestoru na vzájomné zdieľanie skúseností v praxi. Rozsiahla odborná podpora učiteľov využívajúcich Jolly Phonics v praxi významne prispela k pozitívnym výsledkom experimentálneho overovania.

Učitelia zapojení do experimentálneho overovania deklarovali, že náročnosť prípravy na vyučovanie s metódou Jolly Phonics bola vyššia, ale zvládnuteľná a jej prínos pre žiakov vnímali najmä v rozvíjaní čítania s porozumením, písomného a ústneho prejavu. Podľa názoru učiteľov si žiaci zlepšili výslovnosť a obohatili slovnú zásobu. Učitelia oceňovali aj budovanie pozitívneho vzťahu k čítaniu a posilnenie psychiky žiakov.

Učitelia veľmi kladne hodnotili didaktický materiál k metóde Jolly Phonics, ktorý je prehľadný a veľmi variabilný. Ďalej ocenili kontinuálnu odbornú podporu od spoločnosti Education Initiative a školenia k predmetnej metóde, ktoré prispeli k zvýšeniu ich profesijných kompetencií. Za najväčší prínos experimentálneho overovania učitelia považovali zlepšenie svojich kompetencií z didaktiky anglického jazyka a praktického jazyka. Až 92% respondentov z radov experimentálnych učiteľov sa vyjadrilo, že plánujú využívať metódu Jolly Phonics aj po ukončení experimentálneho overovania.

V procese experimentálneho overovania sa stanovili štyri výskumné hypotézy, ktoré boli zamerané na porovnanie výsledkov žiakov medzi experimentálnou a kontrolnou vzorkou v jednotlivých komunikačných jazykových činnostiach.

Výskumné hypotézy zneli:

VH1: Žiaci experimentálnych tried budú v porovnaní so žiakmi z kontrolnej skupiny dosahovať lepšie výsledky v *počúvaní s porozumením*.

VH2: Žiaci experimentálnych tried budú v porovnaní so žiakmi z kontrolnej skupiny dosahovať lepšie výsledky v *čítaní s porozumením*.

VH3: Žiaci experimentálnych tried budú v porovnaní so žiakmi z kontrolnej skupiny dosahovať lepšie výsledky v *písomnom prejave*.

VH4: Žiaci experimentálnych tried budú v porovnaní so žiakmi z kontrolnej skupiny dosahovať lepšie výsledky v *ústnom prejave*.

Výsledky žiakov z oboch skupín sme získali záverečným testovaním, ktoré boli analyzované v zmysle klasickej teórie testov. Priemerná celková úspešnosť žiakov z experimentálnych skupín bola 81,55% pre variant testu A a 82,54% pre variant testu B. Priemerná úspešnosť žiakov v kontrolných skupinách bola 84,84% pre variant testu A a 77,56% pre variant testu B. Záverečný test bol zostavený na komunikačnej úrovni A 1.1 a dosiahnutie tejto úrovne žiakmi bolo posudzované podľa troch porovnávacích kritérií. Smerodajné bolo najmä kritérium Medzinárodného centra pre pedagogické štúdie podľa ktorého dosiahol úroveň A 1.1 88,7% žiakov v experimentálnej vzorke a 82,6% žiakov v kontrolnej vzorke. Oba výsledky možno považovať za priaznivé pre obe sledované populácie žiakov – experimentálnu i kontrolnú skupinu.

Pri verifikovaní výskumných hypotéz sme vychádzali z čiastkových skóre v testoch, ktoré dosiahli žiaci experimentálnej a kontrolnej skupiny v jednotlivých subtestoch (VH1-VH3) a z celkového skóre, ktoré žiaci obdržali v ústnej skúške / časť hovorenie (VH4).

Z vyhodnotenia výskumných dát vyplynulo, že v častiach *počúvanie s porozumením*, *písanie a hovorenie* sa prejavila signifikantná rozdielnosť medzi kontrolnou a experimentálnou skupinou v prospech experimentálnej skupiny. Za účelom overenia výskumných hypotéz boli použité: Man-Whitneyho U-test a Levenov test. Štatisticky významný rozdiel medzi experimentálnou a kontrolnou skupinou sme zaznamenali aj vzhľadom na celý test, avšak len na hladine štatistickej významnosti $\alpha = 0,01$. V prípade testovanej zručnosti *čítanie s porozumením* sa štatisticky významná rozdielnosť v dosahovanom skóre žiakov kontrolnej a experimentálnej skupiny neprejavila. Tieto štatistické významnosti v jednotlivých subtestoch a v ústnej skúške sme potvrdili pomocou SPSS aj prostredníctvom Levenovho testu. Aj prostredníctvom Levenovho testu sa prejavili štatisticky významné rozdiely v hodnotených komunikačných jazykových činnostiach *počúvanie s porozumením*, *písanie a hovorenie* v prospech experimentálnej skupiny. Na hladine štatistickej významnosti $\alpha = 0,001$

potvrďujeme výskumné hypotézy VH1 a VH4. Na hladine štatistickej významnosti $\alpha = 0,01$ potvrďujeme v zmysle Levenovho testu výskumnú hypotézu VH3.

Výskumnú hypotézu VH2 zameranú na čítanie s porozumením možno na základe štatistických výsledkov oboch testov zamietnuť.

Záverom možno konštatovať, že u žiakov v experimentálnych triedach sa prejavili signifikantné rozdiely v *počúvaní s porozumením, písaní a hovorení*, a to v prospech experimentálnej skupiny. Signifikantné rozdiely sa nepreukázali v prípade testovanej *čítanie s porozumením*.

Na základe výsledkov experimentálneho overovania možno konštatovať, že metódu Jolly Phonics pokladáme za vhodnú na vyučovanie anglického jazyka v primárnom vzdelávaní v základných školách. Odporúčame jej ďalšie využívanie v základných školách na báze dobrovoľnosti, záujmu učiteľov, žiakov a ich rodičov.

Záverečné odporúčania:

- Informovať širokú odbornú verejnosť o úspešnom ukončení experimentálneho overovania a umožniť základným školám využívať metódu Jolly Phonics ako jednu z možných vyučovacích metód anglického jazyka na základe ich vlastného výberu a záujmu.
- V súlade so smernicou o didaktických prostriedkoch predložiť na odborné posúdenie didaktické prostriedky k metóde Jolly Phonics, aby boli zaradené do zoznamu odporúčaných učebníc, na zakúpenie ktorých MŠVVaŠ SR poskytne školám finančné prostriedky.
- Pokračovať v odborných školeniach pre učiteľov využívajúcich metódu Jolly Phonics a podporovať ich v ich ďalšom odbornom raste a efektívnej aplikácii metódy Jolly Phonics do praxe.

BIBLIOGRAFICKÉ REFERENCIE

- BUTAŠ, J. 2009. *Meranie výsledkov vzdelávania pomocou testov*. Ružomberok: Pedagogická fakulta KU v Ružomberku, 2009. 122 s. ISBN 978-80-8084-436-3.
- BUTAŠ, J. – BUTAŠOVÁ, A. – FOLNY, V. 2011. *Tvorba testov pre meranie úrovne A1, A2, B1, a B2 podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky*. Ružomberok: Vydavateľstvo VERBUM KU, 2011. 162 s. ISBN 978-80-8084-693-0.
- BUTAŠOVÁ, A. - LALINSKÁ, M. 2014. *Tvorba a hodnotenie testov pre meranie úrovne B1 a B2 podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky*. Bratislava: Štátny pedagogický ústav v Bratislave, 2014. 292 s. ISBN 978-80-8118-123-8.
- JANSSEN, R. - TUERLINCKX, F. - MEULDERS, M. - De BOECK, P. 2000. *A hierarchical IRT model for criterion – referenced measurement*. In.: *Journal of Educational and Behavioral Statistics*, 25 (3), 2000. s. 285-306. Dostupné na: <http://jeb.sagepub.com/content/25/3/285.full.pdf+html>
- LALINSKÁ, M. 2017. *Testovanie žiakov v prvom cudzom jazyku na výstupe z primárneho stupňa vzdelávania*. Bratislava: Štátny pedagogický ústav v Bratislave, 2017. 165 s. ISBN 978-80-8118-200-6.
- LALINSKÁ, M. 2013. *Meranie dosiahnutých vzdelávacích výsledkov na výstupe z 1. stupňa základnej školy (dizertačná práca)*. Bratislava : Pedagogická fakulta UK, 2013.
- MARKECHOVÁ, D., STEHLÍKOVÁ, B., TIRPÁKOVÁ, A. 2011. *Štatistické metódy a ich aplikácie*. Nitra: FPV UKF, 2011. 537 s. ISBN 978-80-8094-807-8. Dostupné: http://www.km.fpv.ukf.sk/upload_publikacie/20120125_143707__1.pdf
- SCHULZ, E. M. – KOLEN, M. J. – NICEWANDER, W. A. 1999. *A rationale for defining achievement levels using IRT-estimated domain scores*. In.: *Applied Psychological Measurement*, 23, 1999. s. 347-362. Dostupné na: <http://apm.sagepub.com/content/23/4/347.full.pdf>

PRÍLOHY

Príloha č. 1 - Zoznam škôl zapojených do experimentálneho overovania

Príloha č. 2 - Záverečný dotazník pre učiteľov

Príloha č. 3 - Farebný test z anglického jazyka, Variant A, Variant B

Príloha č. 4 - JP Journal 2019, 2020

Príloha č. 5 - Tematické plány